

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 63

Sobota, 10. avgusta 1935

Leto X

Zaslišijo naj se mnenja vseh politično zainteresiranih skupin

Pred novimi zakoni

Stojadinovičeva vlada ima pooblastilo, da izdela in uveljavi nove zakone, ki naj bi uvedli v državi zopet demokratični režim v pravem pomenu besede. Tu sem spadajo predvsem volilni zakon, zakon o društvih, tisku, zborovanjih, svobodi besede in koalicije. To je cel kompleks zakonov, od katerih je odvisno, v kakšnem duhu bodo izdelani in uveljavljeni.

V narodni skupščini so pa želeli, da se o zakonih posvetujejo posebni odbori narodne skupščine, čemer je vlada ugodila. Ta stvar je pa nekoliko kočljiva. Vsi vemo, da narodna skupščina ni pravi izraz narodne volje, ker se delavstvo volitev sploh ni moglo udeležiti in ker opozicija, ki je imela ogromno število volilcev, v narodni skupščini deloma zaradi volilnega reda, deloma zaradi abstinenca ni zastopana. — Vrhutega smo pa opazili ob spremembi režima neverjetno prehajanje poslancev iz tabora v tabor, kar nam ne more nuditi trdnega prepričanja o načelih poslancev, ki so bili izvoljeni dne 5. maja v narodno skupščino. Odbori narodne skupščine bodo sodelovali pri posvetovanjih le kot posvetovalni organi, torej o definitivnih zakonih ne bodo odločali. Vendar pa preti nevarnost, da bodo skušali vtihotapiti v načrte zakonov posebne določbe, ki bi protežirale stanove, politične grupacije ali kaj podobnega. **To je opasno, da ne bi dobili zakonodaje, ki bi ustrezala popolnoma svobodi in demokratičnim načelom, popolni enakopravnosti državljanov.** Enakost in svoboda državljanov je sicer zajamčena v ustavi, toda tudi posebni zakoni morajo obsežati tako precizne določbe, da se po njih lahko izraža v javnosti, v sodelovanju v javnem življenju politično interesna skupina. Iz tega razloga bi bilo potrebno, da se dajo zakonski načrti v javno diskusijo, da se o njih izvede anketa v najdemokracičnejšem duhu. Novi zakoni ne smejo nositi pečata privilegijev podjetniškega in delavskega razreda, marveč morajo jamčiti popolno enakopravnost državljanov, ker morajo biti nosilci državnega življenja, ne pa nosilci gotovega razreda v državi ali družbi.

Opravičena je zaraditega naša zahteva, da se zasliši namestu skupščinskih odborov politično-interesne skupine, če že ni mogoče prej izvesti volitev v narodno skupščino na podlagi demokratičnega volilnega reda.

Socialistična volilna zmaga v Franciji

Zmagal je socialist, ne radikalni socialist

Francoski levičarski blok proti fašistični reakciji dobiva pomen. V volilnem okrožju Clermont-Ferrand je umrl radikalnosocialistični naučni minister Navcombes. Pred štirinajstimi dnevi so bile dopolnilne volitve. Pri prvi volitvi je dobil radikalni socialist Boste 3526 glasov, socialist Villideu 4290, desničarski kandidat 2927, komunistični 657 glasov. Ker je socialistični kandidat dobil več glasov, kakor radikalni socialist, je izšlo od vodstva zvezanih strank navodilo, da glasujejo pri ožjih volitvah za socialista

220 milijonov proti 26 Din

V Osijeku še vedno teče proces proti »Našički«, sodni proces, ki razkriva strašno korupcijo in izkoriščevalnost mednarodnega kapitala v naših krajih.

Pisali smo že o Našički in kolikor bomo še pisali, bo premalo, ker Našička mora odpreti delovnemu ljudstvu oči bolj kakor najboljši Marxov spis, ker Našička razkriva prave vzroke strašne bede našega ljudstva in presite samopašnosti gospode.

Našička — to ni samo podkupovanje javnih uradnikov in ustanov, to ni osamljena korupcijska afera, to je ogledalo vse gospodarske politike naše kapitalistične gospode, to je zrcalo sistema, po katerem varajo državo in izmozgavajo delavce in kmete vse mogoče delniške družbe od tekstilnih in lesnih podjetij do rudniških in železarskih družb.

Našička je začela izkoriščati naše gozdove že pred vojno. Že 1887. leta so se združili Karl Neuschloss iz Budimpešte, Schmitt iz Strassburga in grof Luigi Marchetti v »Našičko«, ki je začela izkoriščati slavenske hrastove gozdove.

Po vojni se je ta mednarodna družba prilagodila novim nacionalnim mejam in državam, kakor so se prilagodile vse kapitalistične družbe od naše TPD do Jugo-petroleja. V vsaki državi je ustanovila svojo »nacionalno« d. d. Te »nacionalne« d. d. si kopičijo kapital v Jugoslaviji

pod imenom »Našička«, v Madžarski pod imenom »Nasici Tamningyar és Gözfűresz«, v Čehoslovaški pod imenom »Dřevodělná akciová společnost«, v Avstriji pod »Oesterreichische Holzverkehrsgesellschaft«, v Nemčiji, v Rumuniji itd. A vse skupaj spada pod eno mednarodno družbo, ki ima radi lepšega centralo na sedežu Zveze narodov, v Ženevi, in se imenuje francosko »Union des Usines et des exploitations forestières de Nasici S. A.« Ta družba ima vplačanega kapitala 220 milijonov Din.

Beograjska »Politika« prinaša pod to vsoto fotografijo plačilnega lista delavca pri »Našički«. Družba z 220 milijonov Din kapitala, družba s po 30 milijonskimi letnimi dobički plača delavcu za 36 ur dela 25,96 Din (25 Din 96 para). Plače nekvalificiranih delavcev v gozdovih po navedbah »Politike« ne znašajo niti 7 Din dnevno! 30 (trideset) direktorjev »Našičke« dobi več plače in honorarjev kakor 3.000 (tri tisoč) delavcev! To razmerje spominja na odnos direktorskih in delavskih plač pri TPD.

»Našička« je slučajno prišla pred sodišče. Pa pred sodišče spada še mnogo čednih mednarodnih delniških družb! Za ozdravljenje našega narodnega gospodarstva ne zadošča samo to. Spremeniti je treba vso gospodarsko politiko, tako da bo služila delovnemu narodu, ki prebiva na jugoslovanski zemlji.

Vladna načela štednje

Navodila za sestavo državnih, banovinskih in občinskih proračunov

Finančni minister je izdal navodila, kako naj se štedi pri sestavljanju proračunov, državnih, banovinskih in občinskih.

Iz navodil ne odseva nova koncepcija, ker zahtevajo štednjo pri izdatkih za plače in potrebne izdatke, kakor podpore in investicije. Politika štednje bi morala črpati vire za proračune iz bogastva, veleposesti in finančne sile. Takih zakonov pa še ni, da bi bili nujni.

Navodila so v glavnem naslednja:

Državni proračun mora biti v ravnotežju in realne morajo biti njegove postavke. Izdatki države se morajo omejiti na najpotrebnejše. Po možnosti se mora znižati število

državnih nameščencev, ker je preveliko. Znižati se morajo tudi skupni osebni izdatki najmanj za 20 odstotkov. Povečanje števila državnih nameščencev se ne bo dovolilo v nobeni državni ustanovi.

Kreditni za plače nameščencev se morajo staviti v proračun po stanju števila nameščencev in plač dne 1. junija t. l.

Podpor in štipendij naj se dovoljuje čim manj.

Izdatki materialne prirode se morajo znižati najmanj za 20 odstotkov sedanjih izdatkov. Nabave naj se omeje na najmanjšo izmero. Krediti se določijo po sedanjih cenah posameznih predmetov. V bodoče se v državne izdatke ne bo vnašalo nikakršnih investicijskih kreditov za državne gradbe in jih ne predlagalo.

Ista načela veljajo za banovinske proračune.

Proračuni mestnih občin naj bodo enostavni in enotni. Mestni proračuni se slabo izvršujejo po sklepu. Na to in vse ono je treba paziti pri sestavi novih proračunov.

Zlasti je paziti pri osebnih izdatkih. Novih službenih mest se ne sme ustanavljati. Osebni izdatki naj se zmanjšajo najmanj za 10 odstotkov. Ta navodila izpreminjati ni dovoljeno brez prejšnjega odobrenja finančnega ministra.

Samoupravno uradništvo pripravlja akcijo, ki naj prepreči redukcijo njihovih prejemkov.

Obramba rudarjev Konferenca v revirjih bede

Dne 8. avgusta so se vršila v Delavskem domu v Trbovljah posvetovanja rudarskega delavstva in predstavnikov vseh rudarskih organizacij iz Dravske banovine, na katerem je bilo govora o obrambnih ukrepih proti grozečemu novemu poslabšanju položaja v revirjih vsled zmanjšanja naročil premoga s strani uprave državnih železnic.

Konferenco je vodil načelnik II. rudarske skupine s. Pliberšek. Referat je podal s. Uratnik. Orisal je položaj kot je prikazan v današnji številki našega lista objavljenem članku pod naslovom »Naši rudniki in državne dobave« in je predlagal ustanovitev skupnega akcijskega odbora.

S. Pliberšek je podal pregled položaja v revirjih. Rudarjem grozijo odpusti, na drugi strani pa redukcije zaslužka s prevedbo na nižje kategorije. Doslej so ustavili obratovanje rudniki Leše, Drobni dol in Sv. Križ pri Rogaški Slatini. Obstali pa bodo Kočevje, Kanizarica in Velenje.

Ako do tega pride, bo ruširano tu socialno zavarovanje rudarjev.

S. Arh, tajnik Zveze rudarjev, je poudaril, da ne more biti namen javnosti braniti privatne kapitalistične interese, mora pa nastopiti proti državi, gospodarski politiki, ki stremi za demontažo rudarske industrije v Dravski banovini. Ako bi prodrla ta politika, bodo upropaščeni ne samo rudarji, ampak vse slovensko gospodarstvo. Zato je potreben složen nastop vse javnosti, da se obranimo najhujšega.

V debati so govorili še nekateri drugi govorniki. Odjeknil je zlasti pozdrav rudarja Jenkota iz Kočevja, kjer je TPD že izvršila priprave za ustavitev obrata, vsled česar grozi 600 družinskim članom glad in popolna propast.

Ob koncu je bil izvoljen poseben akcijski odbor, v katerem so zastopani načelnik II. skupine Pliberšek Franc, tajnik Delavske zbornice Uratnik Filip, po en zastopnik vseh strokovnih organizacij, poslanec Pleškovič in po en zastopnik zbornice TOI.

Spor med Italijo in Abesinijo

Sodišče v sporu kompletno — Konferenca treh velesil

V sodišče, ki ima razsojati v sporu med Italijo in Abesinijo v zmislu pakta iz leta 1906., je predlagal Laval grškega politika Politisa, ki sta ga obe državi priznali. Imenovanje morajo odobriti še vsi štirje ostali člani sodišča.

Dne 15. avgusta t. l. ali takoj naslednje dni sklicujejo tri velesile (Anglija, Francija in Italija) konferenco, na kateri bodo razpravljale o abesinsko-italijanskem sporu. Verjetno je, da bodo stavili na konferenci Italiji ultimativne predloge glede mogočih koncesij v Abesiniji. Italija se pa dalje pripravlja na vojno. Te dni zopet pošlje nove čete v Afriko.

Obdavčenje kapitalistov v Zedinjenih državah

Reprezentančna zbornica v Zedinjenih državah je sprejela zakonski načrt o obdavčenju imovitih. O načrtu smo že poročali.

Naši rudniki in državne dobave

Kot konzument skoro 40 odstotkov naše premogovne produkcije posega država zelo odločno v razvoj naše rudarske industrije.

Prometno ministrstvo omejuje zadnjih šest let z železno doslednostjo svoja naročila v rudnikih naših zapadnih pokrajin, zlasti pa v rudnikih Slovenije. Pod različnimi pretevezami so se ta leta državna naročila v naših rudnikih stalno znižavala. Ona so znašala l. 1929-30 še 950.000 ton, leta 1934-35 pa le še 450.000 ton.

To se pravi, da so izgubili ti rudniki tega znižanja za okrog 90 milijonov dinarjev naročil.

To, če računamo premog po sedanjih nizkih cenah in ne vpoštevamo, da so vzporedno z znižanjem dobavnih količin tudi cene premoga stalno padale. V resnici je izguba na izkupu 100 milijonov daleč presegla.

Nad 2.500 rudarjev je izgubilo samo radi tega znižanja naročil kruh in eksistenco.

Rekel bi kdo, da je to pač posledica krize in da mora država štediti in zmanjševati naročila premoga.

Državna naročila premoga so se znižala za okrog 28 odst. Ako bi participirali naši rudniki na teh naročilih s sorazmernim delom, bi padla državna naročila v naših rudnikih le na 680.000 ton.

V tem primeru bi izgubilo eksistenco le 1.300 rudarjev, tako pa se je povečalo to število v času, ko praktično ni moglo najti nikjer dela in ko se vračajo v naše rudarske revirje kot v svoje domovne občine še stotine rudarjev, ki so se iz njih že davno izselili, še za nadaljnjih 1.200.

Posledice tega dejstva so tako strašne, da kar ne moremo verjeti, da je mogoče s to politiko prenašanja naročil v sedanji dobi s tako vztrajnostjo nadaljevati. In vendar je tako. Po razdelitvi načrta za leto 1935-36 so se znižala železniška naročila v rudnikih iz zapadnega dela države ponovno.

Slovenskim rudnikom se je znižala dobavna kvota od 440.000 ton na 390.000 ton.

Čujemo razna opravičevanja te politike. Enkrat se trdi, da ima država pač velike lastne rudnike in da mora kriti svoja naročila pač v lastnih rudnikih, ne v tujih. Ako pa pogledamo številke, vidimo, da niso samo državni rudniki tisti, ki vsled krize na državnih naročilih niso v povprečju ničesar izgubili, temveč v povprečju tudi privatni rudniki vzhodnih pokrajin. Drugič se trdi, da premoga pač ni mogoče preko določenih razdalj prevažati. Istočasno pa prevažajo železniška uprava na razdaljo 800 km v samo Slovenijo mimo počivajočih slovenskih rudnikov letno nad 3000 vagonov premoga!

Ob priliki zadnje redukcije se je postavilo zopet načelo, da je treba izločiti nepovolen in manj povoljen premog. V prejšnjih letih je napravila železniška uprava točne analize večje ali manjše povolnosti premoga za železnice. Človek bi mislil, da se bo postopalo sedaj točno po teh analizah, ako se postavi tako načelo in da se bo razločevalo po kakovosti premoga (lignit — črni kameniti premog) ali po kalorični vrednosti premoga ali po ceni. Zgodilo se ni niti eno niti drugo. V enem primeru so se ligniti izločili, v drugem se niso. V enem primeru se je visokokaloričen premog izločil, v drugem se je nižje kaloričen obdržal. Dražji premog se je smatral za bolj povoljen, cenejši za manj povoljen. Rezultat takega uvrščanja pa je bil končno ta, da se je znižal rudnikom dravske banovine mesečni kontingent zopet za 4600 ton, rudnikom savske banovine pa za 1200 ton. Zato pa je narasel vključno splošnem znižanju naročil mesečni kontingent rudnikov v drinski banovini za 1800 ton, rudnikov v moravski banovini za 2370 ton.

Tako se postopa bodisi v želji, da se odvrne posledice krize od najbližje okolice odločujočih, bodisi v izvajanju onih načrtov, ki bi radi ustvarili v naših obmejnih pokrajinah čez noč nekaj limes teutonius,

puščavo, ki naj bi nas ločila od sosedov, vse to ob času najhujše gospodarske in politične krize, brez pravih žrtev od strani celote in izključno v breme tistih, ki jih taki eksperimenti zadevajo. Posledice so strašne. To predvsem zato, ker se izvaja ta gospodarska pregrupacija v dobi, ko je rudarjem praktično nemogoče najti drugod dela.

Pravijo, da vse to ni naperjeno proti rudarjem in da se bo za rudarje poskrbelo. A vse, kar se v tem pogledu zadnji čas govori in objavlja, nam ni novo. Že prejšnja leta smo se obrnili konkretno na vse rudnike v državi z vprašanjem, ali bi se dalo zaposliti v rudnikih, ki so državna naročila v večji meri obdržali, znatnejši del naših brezposelnih rudarjev.

Uspeh te akcije je bil docela negativen. Pokazalo se je, da tudi rudniki, ki so obdržali državna naročila v nezmajljivi količini, ne potrebujejo novih delavcev. Po naše rudarje so pisali večinoma le rudniki, ki so plačevali delavce z boni in ostajali mezde na dolgu. Na stotine brezposelnih rudarjev iz Slovenije se je prijavilo za delo tudi v take rudnike, brez ozira na težke stanovanjske in socialne razmere, ki so v teh rudnikih vladale. Končno pa so se morali vrniti gmotno docela izčrpani zopet domov, potem ko so prehodili v mnogih slučajih peš po 100 km in več in ko so zapravili na potovanjih še tisto bomo poliščivo, ki so ga prej imeli. Obrnili smo se na razne državne oblasti z vprašanji, ali bi mogle sodelovati pri tem, da bi spravili vsaj rudarsko mladino iz v vsakem oziru nevarnih ljudskih rezervov, kjer je prepuščena negotovi bodočnosti in žalostni sedanjosti. Dobili smo obvestilo, da danes tudi to ni mogoče, ker se štedi vseh povsod. Nobene prilike nismo opustili, da ne bi merodajnih mest opozorili, da pod takimi razmerami ni mogoče nadaljevati z dosedanjim gospodarsko politiko napram našim rudnikom.

Tudi pred zadnjimi odločitvami smo to storili. Zopet je bilo vse zaman.

Mislimo, da bi bil greh, če bi k vsemu temu molčali. Edino, kar more zmanjšati našo odgovornost, je beg v javnost, kateri predlagamo tu izvelec iz nekaterih informacij, ki so ostale kot kabinetne informacije brez vsakega učinka. To je morda še edino v stanu zbuditi javno veselje in silo, ki bodo tako postopanje obustavile, ne samo z ozirom na neposredno prizadete, temveč tudi z ozirom na destruktivne učinke, ki jih mora imeti taka gospodarska politika na vse naše javno življenje.

V teh informacijah smo povdarili naslednja dejstva: Rudarske mezde so znašale v rudnikih Dravske banovine l. 1925, 185 milijonov Din. l. 1929, še 168 milijonov Din, leta 1934, samo še 68 milijonov Din, v prvih štirih mesecih l. 1935, pa 21,5 milijonov Din.

V istem razdobju so sredstva revirskih občin še bolj katastrofalno padla.

Število delavcev je znašalo v glavnih slovenskih rudnikih 31. 12. 1929 — 8977, dne 31. 12. 1935 pa 4636. Razmerje med zaposlenimi in nezaposlenimi ter onemoglimi rudarji je znašalo v juliju l. 1923, v glavnih rudnikih naše banovine:

Zaposleni 4111.
Onemogli 1587.
Brezposelni 1526.

Pri tem so bili zaposleni rudarji zaposleni le 50 odst. delovnega časa. V poletnih mesecih je znašal povprečni čisti zaslužek 60 odst. rudarjev le po 400 Din na mesec.

Na 4866 delavcev so odpadle leta 1933, te-le socialne dajatve:

Bolniška blagajna	230 milij. Din
Pokojninska blagajna	280 milij. Din
Brezposelno zavarovanje	0,24 milij. Din
Delavska zbornica	0,28 milij. Din
Razni podporni fond	0,07 milij. Din

Skupaj za zavarovanje in socialno zaščito 5,76 milij. Din ali okroglo 10 odst. povprečnega zaslužka (brez prispevkov poslodavcev).

Tu pa niso všteti davki, prispevki za bednostni fond in drugo.

Povprečno znašajo samo zgornji odtegljaji ca. 100 Din na rudarja in mesec. Ako bi se ti veliki odtegljaji zmanjšali, bi se takoj zrušilo to vse ubožno skrbstvo v občini.

Dostikrat čujemo, da so tu tudi bogati lastniki naših rudnikov dolžni priskočiti na

pomoč. Delavstvo to ob vsaki priliki povdarja.

Situacija je taka, da delavstvo gladije in propada, obe v poštev prihajajoči strani pa ga pošiljata po pomoč vedno k drugi strani.

Magna Charta ameriškega delavstva

Zakon o svobodnih delavskih akcijah sprejet

Rooseveltova zakonodaja o gospodarski obnovi je po državnem sodišču razveljavljena, kakor smo že poročali. S tem so delavstvu bile odvzete vse pridobitve, ki jih je našteval člen 7a zakona. Člen je dovoljeval svobodo strokovne koalicije in enakopravno udeležbo delavskih strokovnih organizacij pri urejanju delovnih odnosov.

Reprezentančni zbornici pa je bil predložen še Wagnerjev zakonski načrt, ki naj bi zajamčil ponovno svobodo strokovne akcije ter da obenem onemogoči delovanje rimskih organizacij (Company Unions) v današnji obliki, ki so jo osnovali delodajalci. Po tem zakonu je torej postala svobodna strokovna zveza (A. F. of L.) edina partnerica pri pogajanjih z delodajalskimi organizacijami, zlasti pri tarifnih gibanjih.

Boj okoli tega zakona je bil v parlamentu jako oster. Sprejemu zakona so se delodajalci energično upirali. Samo načelna razprava o zakonu je trajala sedem ur, kar je v ameriškem parlamentarizmu že nekaj posebnega. Predsednik delavske zveze Viljem Green imenuje ta zakon »Magna Charta« delavcev ter pravi v strokovnem glasilu, da je bil zakon nujnost, ki ga je zahtevala izredna situacija po razveljavitvi gospodarske - obnovitvene zakonodaje. »Šele ta zakon,« pravi Green, »je gospodarsko osvobodil ameriške delavce v smislu meščanskega liberalizma. To je jako važno, ker delavstvo polaga pažnjo tudi na to, kakor na politično svobodo.«

Green dalje naglašja, da nasprotniki ta zakon netočno in tendenciozno razlagajo: »Wagnerjev zakon daje delavcem zakonito pravico, da se svobodno odločijo, kateri organizaciji bodo pristopili. Dalje daje zakon delavcem pravico, da na demokracijski podlagi z večino glasov izvolijo svoja zastopstva za vsa pogajanja pri tarifnih akcijah. Zakon

ne predpisuje v nobenem oziru značaja strokovne organizacije, ki jo morejo delavci svobodno izbirati.«

»Delavsko gibanje in njegovi prijatelji,« pravi Green, »v celi državi pozdravljajo ta zakon. Zakon pomeni velik napredek, priznava delavcem in jamči pravico, da se smejo boriti za svoje interese. Ta zakon bo temelj dela in teženj za socialni progres v ameriških Zedinjenih državah.

Wagnerjev zakon določa tudi osnivanje državnega urada za arbitražo (razsodstvo) v tarifnih sporih, ki nastanejo in s popolnoma neodvisno upravo, ki jo avtonomno vodijo zainteresirane organizacije. Vloga te institucije bo pa vsekakor odvisna od tega, kakšen vpliv bo imelo delavstvo nanjo in kakšno bo zastopstvo v njej.

Z ozirom na anarhijo, ki je doslej vladala v Zedinjenih državah zlasti glede strokovnih delavskih organizacijskih koalicij, tedaj je ta zakon za ameriško delavstvo velika pridobitev. Šele ob teh novih razmerah se bo moglo ameriško delavsko gibanje tudi ideološko zgraditi v zmislu mednarodnega strokovnega gibanja, ki je v sklopu amsterdamske strokovne internacionale.

Novi zakon je uspeh ameriških strokovnih organizacij, ki so povežle najodločnejši boj za svoje pravice po ukinitvi zakonov o obnovitvi gospodarstva, v kateri je bila zajamčena delavska koalicijska svoboda.

Gladovna pobuna na Kreti

Bombastično so poročali kapitalistični listi, da je na grškem otoku Kreti nastala — revolucija. Dejansko so pa stopili v stavko (okoli 4000 ljudi) gladni viničarski in sadni plantažni delavci.

Grafični delavci — in njegovi nasprotniki

Temeljem čl. 26 zakona o tisku Vas pozivamo, da z ozirom na notico, natisnjeno v Vašem listu št. 60 z dne 31. julija t. l. na drugi strani pod naslovom »Grafični delavci in njegovi nasprotniki« natisnete v smislu čl. 27 zakona o tisku sledeči popravek: Ni res, da je v nedeljo, dne 28. julija tiskal v zgodnjih jutranjih urah faktor Cirilove tiskarne neke tiskovine, da je zopet drugi dan faktor začel šihlo isto nedeljo ob 7. uri, res pa je, da ni noben faktor Cirilove tiskarne v nedeljo, dne 28. julija tiskal v zgodnjih jutranjih urah neke tiskovine in res je nadalje, da drugi faktor tega podjetja ni začel isto

nedeljo svojo sihto ob 7. uri, ker to nedeljo noben faktor v našem podjetju ni delal.

K temu popravku pripominjamo, da je faktor, ki je zapustil podjetje v nedeljo, dne 28. julija ob tričetrt na 1. uro jutraj, v resnici tiskal na »Viktoriji«. Drugi faktor pa prišel ob tričetrt na 7. uro jutraj in jo zapustil ob 12. uri. Za vsakega človeka je jasno, da med tem časom v podjetju ni molil rožnega venca. Tudi v nedeljo, dne 4. avgusta je taisti gospod faktor prišel v tiskarno jutraj okoli 7. ure in se je v podjetju dalje časa zadržal.

B. Traven, Bombaž

I. Knjiga

Prevaža Talpa

3

Tedaj pa je prišel k prodajalnemu pultu neki možki, ki je preje igral biljard in ki je bil prav tako razcapan kakor mi, sedel nanj, si zvil cigareto, pri čemer je zavil tobak v koruzni list, in ko si je prižgal cigareto, je rekel:

»Za kraj ne vem. Toda edina bombažna polja, ki so sploh v tej državi, leže v tejle smeri.«

Pri tem je precej negotovo iztegnil roko v smer, ki jo je menil.

»Od tam,« je pristavil, »je prišlo pred tremi leti precej bombaža, ki je bil tu naložen. Farmarji so prišli s tovrstnimi avtomobili, bo torej že še kaka pot držala tja. Ali se kateri izmed farmarjev piše mr. Shine, tega seveda ne vem, kajti po imenu ga nisem vprašal, pomagal sem samo blago nakladati.«

»Kako daleč pa je neki do tja?« sem vprašal.

»Najmanj osemdeset kilometrov, morda tudi devetdeset. Tako natanko tega ne vem. Tisti so prispeli opoldne in so se gotovo že navsezgodaj odpeljali.«

»Potem moramo torej v to smer, če nikjer drugje ne pridelujejo bombaža.«

»Mislim,« je rekel nato, »da se utegne kdo izmed farmarjev pisati mr. Shine, vsi so gringji.«

»Gringo« je v latinski Ameriki⁹⁾ zaničljiv vzdevek za Amerikance. Ima približno enak zaničljiv pomen kakor »boche« v Franciji za Nemce. Amerikanci, ki imajo mnogo preveč humorja, da bi se tako smešno hitro čutili užaljene in si s tem težili življenje, so temu zaničljivemu izrazu odvzeli vso ostrino s tem, da se kar sami sebe imenujejo »gringe«, če jih v latinski Ameriki kdo vpraša, iz katere dežele so doma. In to ti poreko s tako veseljem smehljajem, kakor bi bil to najboljši dovtip.

Ostala mestna poslopja — bilo jih je deset ali dvanaest — pa so bile navadne indijanske kočje. V tla je bilo zabitih šest neotesanih debel, nad njimi pa je bila položena streha iz suhe trave. Boljše kočje so imele še stene iz tankih vej, ki pa niso bile nameščene tesno druga ob drugi. Nikakih vrat, nikakih oken. Vse, kar se je dogajalo v koči, si lahko videl, če si stal zunaj. Enostavnejše kočje, ki so stanovali v njih ubožnejši ali udobnejši Mehikanci, pa niso imele niti teh samo nakazanih sten, nego je viselo s strehe samo nekaj

⁹⁾ V južni in centralni Ameriki prevladujejo romanski jeziki.

velikih palmovih listov, ki so branili sončnim žarkom v kočo, kadar so v zgodnjih jutranjih urah in ob poznem popoldnevu poševno silili vanjo.

Živina in perutnina ni imela staj. Prašiči so si morali zunaj v grmičevju kjerkoli in kakorkoli poiskati živež. Kokoši so spale ponoči kar na tistem drevesu, ki je bil koči najbližji. Na veji je visel star zaboj ali pa preluknjana košara iz bičja, kjer so kokoši pridno nesle jajca.

Okoli koč so rasle banane, ki so rodile bogat sad, ne da bi jih kdo gojil. Male njive, kjer ni bilo treba nič drugega delati kakor sejati in žeti, so rodile koruzo in fižol, mnogo več, kakor je prebivalstvo obojega potrebovalo.

Bilo je brezpomembno, povpraševati v teh kočah za pot. Če bi sploh kdo kaj nasvetoval, bi bilo prav gotovo napačno. Povedali bi nam napak ne morda zato, da bi nas zavedli, nego iz gole vljudnosti, da bi jim ne bilo treba reči »ne«.

Tako smo meni nič tebi nič odpotovali v smer, ki nam jo je v poštnem uradu pokazal tisti biljardni igralec; to smer sem smatral za edino verjetno.

»Osemdeset kilometrov« nam je bilo rečeno. Torej jih bo gotovo sto dvajset ali sto petdeset. Bila nas je šestorica.

Grafično delavstvo javnosti!

Ugotovitve grafičnega delavstva in vzroki izprtja!

Pogajanja vnovič razbita

V soboto, dne 3. t. m. dopoldne je banska uprava sklicala pogajanja za ureditev spora med grafičnim delavstvom in tiskarnarji. Vodstvo pogajanj je bilo izročeno inspektorju dela g. inž. Baragi.

V soboto sta se stranki pogajali vse dopoldne, vendar ni prišlo do bistvenega zblizanja.

V ponedeljek dopoldne, dne 5. t. m. so se pogajanja nadaljevala. Tudi tega dne ni bil dosežen sporazum v nobeni točki, vendar je izgledalo, da se bosta delegaciji vendarle zedinili v nekaterih vprašanjih. Pogajanja pa so se morala zaključiti že dopoldne

in so bila določena nadaljnja pogajanja za torek dopoldne.

V torek dopoldne so delojemalci prinesli nove predloge, s katerimi so se skušali prilagoditi stališču delodajalcev, ki pa so pred tem tudi že odstopili od svojega nekdanjega nepopustljivega stališča. Vendar tudi sedaj ni bil dosežen sporazum.

V torek popoldne sta se delegaciji sešli vnovič in na teh pogajanjih je bil dosežen v glavnem sporazum skoro v vseh točkah. Obe stranki sta delili le še dokaj neznatne razlike. — Stranki sta se sporazumeli, da bo o še postojećih razlikah razpravljala ple-

num delodajalske organizacije v sredo dopoldne, nakar se bosta delegaciji h končnim pogajanjem sestali v sredo popoldne.

V sredo popoldne, dne 7. t. m. je prišla k pogajanjem delojemalska delegacija in pa posredovalec inspektor g. inž. Baraga. Delodajalska delegacija ni prišla, nego je poslala pismo, da se pogajanj ne udeleži, ker nima zanje nobenega mandata več, da pa je Društvo tiskarnarjev sklenilo, da ima vsako podjetje proste roke in lahko samo stori, kar smatra za potrebno.

Tako so bila pogajanja, ki so do-

bro potekala in pri katerih so nekateri zastopniki delodajalcev kazali najboljšo voljo, da pride do sporazuma, vnovič razbita po krivdi onih nepomirljivih delodajalcev, ki bi hoteli z glavo skozi zid, med katerimi je prednjačila zopet Narodna tiskarna, ki je tudi ob tej priliki pokazala svoj dosledni protidelavski značaj in je desaurirala vso delodajalsko delegacijo, da se je lahko ponovno vrgla na delavstvo.

Grafično delavstvo nadaljuje svojo borbo dostojanstveno in mirno čaka, da bo čas prinesel svoje.

Ta čas ni daleč!

„Klasičen primer lažnjive borbe“

Znan je pregovor, ki pravi, da maček zacvili, če mu stopiš na rep. To velja v veliki meri tudi za vladarja javnega mnenja, ljubljanski dnevnik »Jutro«.

Z zagovori, ki jih siplje »Jutro« v javnost, da bi opralo svoje gospode in gospode okoli Narodne tiskarne zaradi krivde na sporu med grafičnim delavstvom in tiskarnarji, kar nima sreče. Že od začetka se mu vse ponesreči in je lahko »Jutro« kar zadovoljno, da ni dolžno priobčevati naših ugotovitev, ker bi se v takem primeru čitatelji tega dnevnika prišli za glavo, zaprepaščeni nad tolikšno nerodnostjo na eni strani in nad tolikšno nesmiselnostjo »Jutrovih« trditve na drugi strani.

Tudi četrtkovo »Jutro« je zašlo iz okvira treznosti. V svoji jezi, da »Delavska Politika« tako uspešno trga krinke z obrazov visokih gospodov in razgalja najčudovitejše mahinacije posameznikov, sika in piha na vse strani z očitki o pamfletih, o lažnivosti, o nemorali, o pismenih in nepismenih avtorjih člankov v »Delavski Politiki« in slično. V vsakem stavku pa se »Jutro« samo izraža v žargonu najbolj umazanih pamfletov in psuje na vse strani, da bi javnost ne mogla spoznati, da vse »Jutrovo« pisanje nima jedra in da je vsaka trditev tako šibka, da jo spregleda tudi najbolj površen čitatelj.

Četrtkovo »Jutro« prav posebno peče, da nam je uspelo prikazati z izpiski iz zapisnikov, ki nam jih je dala na razpolago organizacija grafičnega delavstva, kako nekateri ugledni gospodje niso prav nič prijatelji z resnico, da pa jim je laž zelo uslužna dekla.

»Jutro« seveda misli, da je zelo rafinirano, ker je iz naših ugotovitev v članku posnelo le nekaj dejstev, ki smo jih navedli za ugotovitev krivde na lanskem sporu med grafičnim delavstvom in podjetji, in je vse ostale logične zaključke in navedbe gladko prešlo. Vemo sicer, da se »Jutro« zaveda, da so naše ugotovitve naravnost porazne in da govore te ugotovitve dovolj jasno tudi o krivdi na sedanjem sporu, vendar hočemo na kratko ugotoviti namen in cilj našega članka, da bo »Jutro« še bolj jasno.

Pod naslovom: »Kdo laže?!« smo povedali in dokazali to-le: Lansko leto je Narodna tiskarna s svojim tajnim pripravljanjem napada na grafično delavstvo grobo kršila razmerje med delodajalci in delojemalci, ki je bilo tedaj regulirano s kolektivno pogodbo. Delavstvo je Narodno tiskarno pri nelepem in nedopustnem dejanju zasačilo. Obtožilo je podjetje Vrhovni komisiji Tarifne vzajemnosti in zahtevalo v tem odboru od delo-

dajalcev, da proti Narodni tiskarni postopata oba podpisnika kolektivne pogodbe, ki jo Narodna tiskarna gaji. Delodajalci v Vrhovni komisiji so se pred sejo tega odbora posvetovali in ker so v Narodni tiskarni mislili da delavstvo za svoje obtožbe nima nobenih dokazov, so začeli operirati z neresnico. Prvi zapisnik govori o poročilu predsednika delodajalske organizacije, ki pravi, da ravnatelj Narodne tiskarne g. Jezeršek ni informiran in da g. Pestotnik ničesar ne ve. Drugi zapisnik govori o ponovnem poročilu predsednika delodajalske organizacije, ki pravi, da je g. dr. Brezigar izjavil, da so delavske obtožbe krivične. Gospodje ravnatelj Jezeršek, dr. Pestotnik in dr. Brezigar so torej zanikali, da bi Narodna tiskarna zagrešila kaj takega, kar jo delavci obtožujejo. Pozneje pa se je izkazalo in je Vrhovna komisija soglasno, torej tudi z glasovi delodajalcev, ugotovila, da so delavske obtožbe popolnoma pravilne in da je Narodna tiskarna delala vse ono, kar so jo delavci obtoževali. Ugotovilo pa se je še več: ugotovilo se je, da je za obsojene dogodke v Narodni tiskarni vedel prav dobro ravnatelj g. Jezeršek, ki je trdil preje, da ni informiran, in ugotovilo se je, da je tajne dogodke priredil g. dr. Brezigar, ki je preje trdil, da obtožbe delavstva ne drže, ter ugotovilo se je popolnoma točno, da se je vse dogodilo v sporazumu in z vednostjo vseh onih gospodov pri Narodni tiskarni, ki so želeli čimprejšnjega spopada z grafičnim delavstvom. Gospode smo ujeli na laži.

Podčrtali smo v našem prejšnjem članku, da se je to dogajalo lani. Nadaljevali pa smo, da laže oni, ki je lagal lani, enako tudi letos. Dokaze, da so nekateri gospodje lagali tudi letos, pa je »Jutro« junaško prezrlo.

Povedali smo, da je Narodna tiskarna grešila letos slično kakor lani in da se je tudi letos protivno obojestransko podpisnemu sporazumu pripravljala za napad na delavstvo. Naj ponovimo: Vedeli smo, da Narodna tiskarna nadalje zbira delavstvo, ki naj bi ji služilo po 1. juliju v sporu z lastnim osebjem. Vedeli smo, da v to svrhu nekateri tudi denarno podpira, da jih s tem popolnoma veže nase. Vedeli smo, da se nekateri še nadalje ukvarjajo v privatnem lokalu s tipkanjem na tastaturi stavnega stroja. In ker smo vse to dobro vedeli, smo zahtevali, da Vrhovna komisija nastopi z vso odločnostjo proti Narodni tiskarni, ki si dovoljuje nedopustne mahinacije. Delodajalci so zahtevali, da se nastopi proti Narodni tiskarni, odklanjali najodločnejše, češ, da so o naših letošnjih ob-

tožbah poizvedovali pri Narodni tiskarni, ki trdi, da so vse delavske domneve le domneve in fantazije. Gospod Stanko Virant pa je, ko je spor že izbruhnil, vnovič potrdil, da so imeli do 1. junija letošnjega leta pripravljen kader, ki bi v sporu z delavstvom pomagal Narodni tiskarni. Kdo laže, se je ugotovilo tudi letos. Lagali so torej gospodje lani in lagali so letos. Nedopustna dejanja so tajno izvajali v Narodni tiskarni lani in nedopustna dejanja je zagrešila Narodna tiskarna letos. In če se je kar koli letos dogodilo, se ni dogodilo zaradi dogodkov lanskega leta, nego zaradi postopanja Narodne tiskarne in zaradi kršenja sporazuma s strani tega podjetja, ki ga je zagrešilo letos, in zaradi česar organizacija grafičnega delavstva ni mogla doseči onih protiukrepov, ki jih je bila Vrhovna komisija Tarifne vzajemnosti dolžna v smislu lanskega sporazuma. Delodajalska delegacija je nedopustnosti Narodne tiskarne prikrivala lani in jih je še bolj prikrivala letos.

To so dejstva. In ta dejstva smo pribili v članku »Kdo laže?!«, ki smo ga priobčili v zadnji številki, in ta dejstva bomo podčrtali vedno in vsepovsod. S prstom bomo pokazali vsej javnosti ob vsaki priliki, kdo operira z neresnico. Poslužili se bomo vsega, da bo javnost točno spregledala vso nečedno igro.

»Jutro« neprestano sprašuje, za-

Doslednost pa taka!

»Kar se tiče sporazuma z Vašo organizacijo, je to stvar Društva tiskarnarjev, pri kateri bomo radi z najboljšo voljo sodelovali.

(Dopis Narodne tiskarne z dne 2. julija 1935).

Narodna tiskarna je že 30. junija, torej v času, ko je kolektivna pogodba še veljala, in v času, ko še ni potekel rok, ki ga je postavila delodajalska delegacija za odgovor na njene predloge, vrgla svoje uslužbence na cesto. Vrgla jih je torej na cesto na način, ki ga lahko označujemo za nelojalnega in nefair, ter na način, ki se ga lahko sramuje vsak kulturni človek. V takih zadevah ima vsak vsaj malo civiliziran Evropejec še nekoliko časti in se sramuje kršiti najprimitivnejše kulturne običaje. Trdi se, da je Narodna tiskarna pognala delavstvo že 30. junija brez vednosti svojega delodajalskega društva.

Drugi dan je začela Narodna tiskarna korespondirati z organizacijo grafičnega delavstva. To se je zgodilo tako-le:

Dne 30. junija, to je v nedeljo zvečer je hotelo — kakor normalno

kaj je bilo delavstvo aktivno že v juniju. Ve pa prav dobro, da je bila Narodna tiskarna aktivna že mesece in mesece pred 1. junijem. Če bi delavstvo reagiralo, bi reagiralo zaradi aktivnosti Narodne tiskarne pred 1. junijem. V miru naj bi gospodje okoli Narodne tiskarne pustili delavstvo, pa bi tudi v miru sami živeli. Držali naj bi se dogovorov in sporazumov tako kakor mnoga druga podjetja, pa ne bi nastalo ničesar. Nepristano naj bi ne ostrili nasprotstev med delavstvom in podjetji, pa bi bilo složno delo mogoče tudi nadalje. Nepristano so gospodje direktno ali indirektno kazali svoje protidelavsko nagnjenje in često so padale izjave, ki bi morale delavstvo izzvati. O marsičem se bomo še podrobno pogovorili. Govorili bomo pred očmi vse javnosti, ki bo imela lahko sodbo.

Naj podčrtamo vnovič še to: Slova je vladala med delodajalci in delojemalci, dokler se niso pojavili zastopniki Narodne tiskarne, ki so hoteli, da se ruši delovne pogoje. Mir vladal v mnogih grafičnih podjetjih. Mnogo grafičnih podjetij ni imelo z delavstvom nikdar nobenega spora. Zato se v takih podjetjih ni nikdar ničesar zgodilo. Miru pa svojemu delavstvu ni dala Narodna tiskarna — bodisi z direktnimi ali indirektnimi dejanji — in razumljivo je, da delavstvo v tem podjetju ni stalo križem rok.

— osebje Narodne tiskarne na nedeljsko delo za ponedeljsko »Jutro«. Vrata so bila zaprta, osebje odpovedano. Naslednjega dne, to je v ponedeljek 1. julija, je delavstvo Narodne tiskarne hotelo zopet na delo. Ponovalo se je isto, kakor prejšnjega dne. Zaupnik je nato pred pričami vprašal vratarja, če bo sploh kdo mogel v podjetje. Odgovor je bil: »Nalog imam, da zavrnem slehernega prejšnjega uslužbenca podjetja.« Stvar je bila popolnoma jasna. — Podjetje je osebje izprlo. Okoli 9. ure dopoldne istega dne je Narodna tiskarna poslala organizaciji dopis, v katerem je prosila, da naj organizacija sporoči osebju Narodne tiskarne, da jim podjetje isti dan, to je ponedeljek, plača, naslednjega dne, v torek, pa naj se vse osebje normalno vrne na delo. Organizacija je željo Narodne tiskarne sprejela in je drugega dne, to je v torek, dne 2. julija, ponovno napotila delavstvo v Narodno tiskarno, ko je obenem svoj sklep podjetju sporočila pismeno. Delavstvo je prišlo na delo ob pol 7., ko prične prva šifra. Vrata so bila zopet zaprta. Pozneje je prišel rav-

V boju za Tebe — Ti zanjo

naroči si „DELAVSKE POLITIKO!“

natelj, ki je povedal, da ne more nikogar pustiti v podjetje, nego, da bodo oni, ki se izjavijo za delavoljne, počakali na cesti pred vrati in bosta šele gospoda dr. Brezigar in Ribnikar odločala, kdo od delavoljnih bo še sprejet v podjetje. Ravnatelju je bilo odgovorjeno, da so delavoljni vsi in da se vrnejo na delo vsi. Če bo podjetje hotelo, da se zadeva uredi, je organizacija na raz-

Narodna tiskarna v Ljubljani.
Knafljeva ulica.

P. n.

Savez grafičnih radnikov Jugoslavije
podružnica Ljubljana

Ljubljana, Dom grafikov.

Potrujemo prejem Vašega dopisa z dne 2. julija t. l.

Vaše navedbe, da je osobje Narodne tiskarne izprto, zavračamo, ker niso resnične. S 1. julijem je nastopilo v vseh tiskarnah in tako tudi pri nas izvetarjano stanje; napram našim tiskarskim nameščencem nas torej od tega dne veže samo službeno razmerje po predpisih splošnih zakonov. Mi nismo do sedaj še nikogar odpustili, temveč se nahajajo za enkrat naši nameščenci na dopustu.

Pač pa je točno, da je grafično osobje še za časa veljavne tarifne pogodbe v petek 28. junija odklonilo vršiti delo za časopise, ki izhajajo v naši tiskarni, akoravno je bilo baš v smislu te pogodbe obvezano priti na delo. Če je torej kdo »izprto«, potem je bila »izprta« Narodna tiskarna s strani njenega grafičnega delavstva.

Ker Narodna tiskarna ni imela nikake sigurnosti, da bo prenehala uvedena sabotaža proti izhajanju listov, ki jih tiska, in so se povrh tarifna pogaianja med delavstvom in tiskarnami razbila, ji ni preostalo drugega, kakor da je z namestitvijo novih

polago, kakor je na razpolago tudi zaupnik, ki ga lahko podjetje pokliče vsak čas.

Podjetje ni klicalo niti organizacije niti zaupnika in je pustilo delavstvo vnovič na cesti.

Pač pa je Narodna tiskarna istega dne zvečer poslala pismo, ki ga dobesedno priobčujemo, ker dovolj jasno pojasnjuje, kako so gospodje v Narodni tiskarni »dosledni«.

V Ljubljani, dne 2. julija 1935.

moči osigurala vsaj zasilno izhajanje listov, ki jih tiska.

Vaše sporočilo, da je vse osobje Narodne tiskarne pripravljeno se vrniti na delo, da se zopet vzpostavi normalen obrat, smo vzeli na znanje. Takoj smo odpisali vsakemu izmed naših nameščencev poziv, da jutri ob svoji običajni uri nastopi delo. Ker smo med tem angažirali nekaj novih moči, ne bomo mogli vseh zaposliti. Onim, na katerih sodelovanje ne bomo reflektirali, bomo seveda dali redno odpoved po dosedanjih običajih.

Kar se tiče sporazuma z Vašo organizacijo, je to stvar Društva tiskarnarjev, pri kateri bomo radi z najboljšo voljo sodelovali. (Podčrtali mi. Op. ured.)

Proseč Vas, da upoštevate ustvarjeno zasilno stanje ter delujete v smislu mirne likvidacije nastalega težkega položaja, ostajamo

z odličnim spoštovanjem

NARODNA TISKARNA d. d.
v Ljubljani:
Jezeršek I. r.

Ljubljana, dne 2. julija 1935.

Na ta dopis je organizacija odgovorila:

Ad ev. št. 260-147-35.

P. n.

Narodna tiskarna

Ljubljana.

Dobili smo Vaš cenj. dopis. Nanj odgovorimo takoj, da odklonimo vsak eventualni očitke, da ne bi hoteli sodelovati pri ureditvi položaja, in zato, da izključimo vsako sumnjo, da bi hoteli kako podjetje iz nezdravih razlogov siloma ovirati v njenem obratu.

Zal nam je, da ne moremo polemizirati z Vašimi navedbami in podrobno razlagati upravičenost vsega našega postopanja, v katerega smo bili itak siloma potisnjeni. Celotna ustna razprava bi zahtevala mnogo časa. Zato naj nam bo dovoljeno, da le na kratko ugotovimo najnujnejše:

1. Običaj ni bil doslej, da bi se uslužbenci pošiljali na dopust tako, kakor se je zgodilo z uslužbenci Narodne tiskarne v ponedeljek 1. julija, oziroma v nedeljo 30. junija t. l. Zato nam ni moglo biti znano, da je smatrati, da so uslužbenci Narodne tiskarne na dopustu.

2. Ni točno, da je grafično delavstvo odklonilo delo za časopise, ki izhajajo v Narodni tiskarni, že tedaj, ko je še veljala tarifna pogodba, nego je točno, da je grafično delavstvo v vseh podjetjih v dravski banovini zadnje dni pred potekom veljavnosti dosedanje tarifne pogodbe odklonilo vsako izredno in nadurno delo, naglašajoč po svojih zastopnikih, da pa ne bo tudi tako izredno obratovanje nikjer moteno, čim bo tarifna situacija jasna tudi za čas po 30. juniju t. l. Ta prepoved pa je bila izdana v tako mili obliki, da je članstvo kljub polni disciplini ni niti dosledno izvedlo. Podčrtavamo pa, da prepoved izrednega nadurnega dela ni nerazumljiva že s tem, če se upošteva, da nas je hotela Narodna tiskarna pri lanski tarifni reviziji z izrednim nadurnim delom prehiteti, ker je hotela tedaj s takim delom pripraviti nadstavek, ki naj bi služil v borbi proti delavstvu. Hotela je torej, da delavstvo za plačilo nadurnega dela kuje orožje proti samemu sebi. Odločno smo mnenja, da se poizkus, dokazati, da je izprta Narodna tiskarna in ne osobje Narodne tiskarne, mora vedno ponesrečiti, ker govore pač vsa dejstva drugače. Izživljani, ki jih je Narodna tiskarna povzročevala stalno, zlasti pa v zadnjem času s posebnimi dejanji, ki jih tu podrobno ne moremo navesti, je bilo še mnogo.

3. Ne ustreza resnici, da Narodna tiskarna ni imela nikake sigurnosti glede nadaljnjega izhajanja svojih listov, nego je resnica, da smo Narodni tiskarni večkrat nudili možnost, da doseže sporazum za nemoteno izhajanje vseh njenih listov tudi po 1. juliju. Naglašamo celo, da je bilo lansko leto ponudeno Narodni tiskarni ob neki priliki, da lahko sklene s svojimi uslužbenci večeren sporazum. Pri tem Narodna tiskarna ne bi bila osamljena, ker taki sporazumi že obstajajo.

4. Osobje Narodne tiskarne je hotelo priti v nedeljo, dne 30. junija t. l. na delo. Bilo je odklonjeno. Istotako je hotelo to

Važen v dopisu Narodne tiskarne je stavek, ki pravi: »Kar se tiče sporazuma z Vašo organizacijo, je to stvar Društva tiskarnarjev, pri kateri bomo radi z najboljšo voljo sodelovali.«

Mi smo sicer odgovorili, da je Društvo tiskarnarjev izpustilo vaje iz rok, vendar smo se prav za prav strinjali, da se sporazumi ustvarjajo le kolektivno.

osobje normalno nastopiti delo v ponedeljek, dne 1. julija t. l. Vrsta tiskarne so bila zastražena, osobje je bilo drugič odklonjeno. Še istega dopoldne, torej v ponedeljek, dne 1. julija, smo prejeli dopis, da naj napotimo vse osobje Narodne tiskarne v torek, dne 2. julija na normalno delo. Osobje je po našem posredovanju prišlo, kakor ste to v svojem na dan naslovljenem dopisu želeli, vendar mu je bil vstop zabranjen. Nato je predstavnik organizacije izjavil Vašemu g. ravnatelju, da se vse osobje v smislu Vašega dopisa vrača kompletno na delo. Predstavnik organizacije ni dobil točnega odgovora, niti ni podjetje pozneje zaupniku osobja, ki je bil na razpolago, ničesar javilo. Osobje Narodne tiskarne je bilo s tem tretjič odklonjeno.

Gornje konstatacije smatrate le za nujen in neizbežen odgovor na posamezne nečnosti v Vašem cenj. dopisu.

Vse to pa nas ne moti, da ne bi tudi sedaj uporabili priliko, da pokažemo svojo uvidevnost in dobro voljo, in da dokažemo, da je zdrav sporazum brez prikritih namenov z grafičnim delavstvom vedno mogoč. Zato odgovarjamo, da smo voljni, da se z Vami sporazumemo o vsem, in da smo voljni, da se v Vašem cenj. podjetju vzpostavi normalno stanje. Seveda pa odklanjamo vsake maščevalne akte (težke grožnje so po nekaterih v Vašem podjetju baže že padale) in smo voljni sodelovati le pri poštenem dogovoru, ki zasleduje le interes podjetja na eni strani in zdravo delovno razmerje na drugi strani. Zato bomo za jutri zjutraj naročili vsemu našemu članstvu, ki je bilo iz Vašega cenj. podjetja izprto in nato vnovič odklonjeno, da se pri nas zbere in čaka dotlej, da se pojasni one nejasnosti Vašega dopisa, ki smo se jih zgoraj dotaknili.

Naj ugotovimo še to-le:

Jasno je, da je ustvarjanje sporazumov za normaliziranje delovnih prilik v rokah organizacij. Vendar smatramo, da je organizacija, ki je po svojih predstavnikih postavljala pri pogajanjih ultimatum in jih opremila z diktati in grožnjami, izpustila situacijo iz svojih rok. Na pogajanjih se ultimatum ne postavljajo. Diktira se le stranki, ki je v boju poražena.

Zagotavljamo Vas, da smo sposobni, da vse upoštevamo. Verjete nam, da želimo le dobro svojega članstva. In ker želimo dobro svojega članstva, želimo s tem tudi dobro vseh podjetij in slehernega podjetja posebej, ker je od prospeha podjetij odvisen tudi položaj našega članstva.

Kolikor je tudi na Vaši strani dobre volje, za likvidacijo nastalega položaja, ne bo težoč.

Z odličnim spoštovanjem

za:

Štampiljka — Podpisi.

Nedavno so se med obema organizacijama začela pogajanja. Na teh pogajanjih sta se obe stranki znatno zbližali. Prišlo pa je Društvo tiskarnarjev, oziroma seja njegovega pletuma, in tam je Narodna tiskarna glasno in jasno stala na stališču, da se društvo ne pogaia, nego da se prepusti slehernemu podjetju, da samo sklepa sporazume z organizacijo grafičnega delavstva.

Na podlagi povedanega lahko ugotovimo, da je Narodna tiskarna, ko se jo je vabilo, da se sporazume z delavstvom, odklanjala tak sporazum, češ, da more sklepati sporazume le Društvo tiskarnarjev. Ko je sklepalo Društvo tiskarnarjev sporazum, pa je Narodna tiskarna zopet prišla in uveljavila svoje spremenjeno stališče, da naj sklepajo sporazume le podjetja.

„Stroje so popravili“

»Jutro« je zelo veselo svojih novih »sotrudnikov«. Javnost bo zelo zanimalo, ko bo izvedela, kdo vse je med temi »sotrudniki« in zaradi česa je moralo domače delavstvo na cesto.

V velikem veselju nad novimi »sotrudniki« je »Jutro« poročalo, kako so novi »sotrudniki« popravili in uredili stroje, ki še sedaj brezhibno funkcijonirajo, medtem ko je prejšnje delavstvo zločinsko kvarilo stroje in jih pohabilo dodobra.

Na svetu imamo različne ljudi. Med dobrimi so tudi zlobni, poleg zlobnih pa imamo tudi naivne. Ne vemo, kdo piše v »Jutru« vse one duhovite članke o novih »sotrudnikih«, ker bi sicer mogli povedati, v katero kategorijo pisec spada. Tako pa moramo le ugibati.

Zdaj ne vemo, ali je narekovala trditve o sposobnostih novih »sotrudnikov« zloba ali naivnost. Če je narekovala tako trditev zloba, potem je ta zloba ogromna. Če pa je tako pisanje navdihnili naivnost, potem je tolikšna naivnost res občudovanja vredna in ni potem prav nič čudno, da še dandanes lahko žive ljudje na račun neumnosti drugih.

Poudarjamo, da so stroji funkcijonirali, ko je delalo na njih prejšnje delavstvo. Monter ni bil potreben in ne odstranljive motnje se niso pojavljale. Na strojih je prejšnje delavstvo dalo kakovost in količino kakor na novih strojih. Da je temu tako, bo lahko potrdil krumir, ki ga je gospod dr. Brezigar postavil že davno pred sporom, da je kontroliral delo osobja Narodne tiskarne. Danes je na strojih stavkokaško osobje. Danes stroji ne funkcijonirajo brezhibno, monter je stalno zaposlen, monter popravlja in popravlja, da je takoj nato zopet polomljeno, in že obupuje nad uspešnostjo svojega Sisifovega dela. Komaj popravi, je že zopet polomljeno.

Da se dodobra spoznamo!

Vsa pošteno misleča javnost, ki se podrobneje zanima za borbo grafičnega delavstva, spremlja to borbo simpatično. Krivdo na tej borbi ima vsekakor največ Narodna tiskarna, ki je last naprednih gospodov, t. j. onih, ki so toliko dobrega storili za narod in domovino. Mi vemo sicer, da je ta ost, ki se je naperila od strani teh gospodov nek odtenek politične skrahiranosti.

Čitatelji »Jutra« in »Slovenskega Naroda« se gotovo še spominjajo, da so gospodje okrog naprednega tabora hoteli naprtiti štrajku grafičnega delavstva politične obeležje. Ko se jim je ta nakana v celoti ponesrečila, so si izmislili drugo, še duhovitejšo potezo.

Kmalu nato, ko je štrajk izbruhnil, smo namreč opazili v naprednem časopisju, zlasti v »Jutru«, inserate Narodne tiskarne, v kojih poziva absolvente srednje tehnične šole in strojne inženjerje — torej sploh inteligenco — da se lahko javijo na delo. Poudarja se namreč z bližine gospodov okrog Narodne tiskarne, da je namen tega poziva ta, da je že skrajni čas, da se vendar enkrat odpre in nudi možnost eksistence inteligenci. Vsakemu čitatelju takega inserata se mora ob današnjih mizerijah časih naravnost srce topiti od same miline. Mi pa vemo, da tiči za tem, navidezno širokogrudnim inse-ratom, druga past.

17 let je že stara naša država in ta doba pomeni v človeškem življenju že precejšen čas. Vso to dobo so se gospodje udeleževali v državnih politikah in so pri teh svojih visokih funkcijah pozabili na to, da mo-

Doslednost Narodne tiskarne gotovo ni vzgledna.

Poleg tega je Narodna tiskarna trdila v svojem dopisu, da bo pri sporazumu, ki ga bo sklepalo Društvo tiskarnarjev, sodelovala z najboljšo voljo. Sedaj pa se je izkazalo, da ni sodelovala niti z najslabšo voljo.

Ali vse to postopanje ne diši zopet po zavijanju in nima li tako spreminjanje stališč nekaj sorodnega z lažnivostjo?

»Jutro« je seveda drzko in meče neznanje in nesprenost ter nekvalificiranost nekaterih svojih novih »sotrudnikov« na rovaš prejšnjega delavstva, ki je v redu opravljalo svoje delovne dolžnosti.

»Jutro« tudi še vedno trdi, da so stroji pokvarjeni zaradi sabotaže prejšnjih uslužbencev. Obrnili smo se na monterja, ki popravlja stroje v Narodni tiskarni, in ta nam je povedal, da so stroji v strašnem stanju, ker se ukvarjajo z njimi ljudje, ki nimajo o strojih nobenega pojma. Okvare na strojih so tipične za lajško delo na njih. Jasno je, da na strojih ni bilo nobene sabotaže od prej, nego je vse le posledica dela sedanjih neukih »sotrudnikov«. Na naše vprašanje, če lahko to potrdi vedno in povsod, je odgovoril monter, da je svoje absolutno točne ugotovitve gospodom v Narodni tiskarni že povedal in da je vse to pripravljen izreči tudi pred sodiščem. Poudarjal je še, da je stanje nevzdržno in da je sploh obupal nad nadaljnjo uporabnostjo nekaterih strojev.

Zakaj gospodje trdijo svoje dalje, ko jim je vendar monter točno pojasnil, da o kaki sabotaži ni govora?!

Prejšnje delavstvo je moglo delati na strojih. Stroji so bili uporabljivi in bi brez posebnih poprav tekli še leta in leta. Če danes stroji niso uporabni, naj si gospodje pripišejo krivdo in naj pokažejo na krivce tja, kjer so.

Ali še sedaj gospodje pri Narodni tiskarni ne spoznajo, da se obnašajo neokusno in nedostojno. Povedali smo, da ne želimo razpravljal o najrazličnejših detajlih. Pa nas v to silijo.

Pa naj bo tako. Šli bomo dalje svojo pot in se ne bomo ozirali ne na levo, ne na desno.

rajo oni, ki so izvoljeni, delati za tiste, ki jih volijo, ne pa za one, ki so izvoljeni, torej ne za samega sebe.

Široke plasti ljudstva so to uvidele ter obrnile tem gospodom hrbte za vedno. Sedaj je nastala potreba, da zopet lovijo na drug način svoje žrtve na račun inteligence, da si tako začno sondirati teren za prihodnost. Teda gospodje okrog »Jutra« najsi enkrat za vselej zapomnijo, da so časi za njih najbrže enkrat za vselej odklenkali, in da nastopa nova doba. Vse ono ljudstvo, ki misli z lastnimi možgani, ve, da je šlo to, kar so nam zakuhali s svojimi epohalnimi idejami ti gospodje, ki so bili poslani na jug, vse na riziko naroda, zlasti pa delavstva, ker pri nas ne more biti govora o kaki širši plasti gospode.

Konstatiramo pri tej priliki tudi to, da to do sedaj sploh niso bile volitve, temveč »prisiljeno glasovanje«, ter se je s tem okrnil najdostojanstveni čut poštenosti in diskrecije kulturnega človeka 20. stoletja. Iz vsega navedenega sledi jasno, da grafično delavstvo, ki je s svojo službeno dolžnostjo vršilo svoje sodelovanje skozi vsa dolga leta, ni krivo njihove politične skrahiranosti, da mora sedaj z vsiljeno mu borbo prikrivati izogleneke duše na političnem pogorišču. To velja za enkrat gospodom okrog naprednega tabora, ki se ob vsaki priliki kaj radi dičijo s socialnimi dejanji in širokogrudnostjo.

Potrebno je, da obdelamo tudi ostale činitelje, ki so inscenirali in imajo gotove zasluge za ta štrajk. Pre-

cej zaslug na tem ima sam predstavnik gg. delodajalcev g. Hrovatin. Grafično delavstvo tudi ni še pozabilo zadnjega 6 odstotnega znižanja plač v letu 1932. Takrat se je namreč podarjalo od strani gg. delodajalcev, da so edino delavski meze (baronske plače) ona ovira, ki onemogoča, da bi se cene tiskarskim izdelkom znižale ter da obstoja vsled tega opasnost, da ako ne ukrenejo kaj v tej smeri, izgube lahko dokajšnje število naročnikov. Delavska delegacija je z argumeti dokazovala, da ta njihova trditev ne ustreza resnici. Kljub temu, da so bile vse podkrepljene konstatacije bob ob steno, se je moralo naposled preiti glasom določil kolektivne pogodbe k ugotavljanju cen življenjskim potrebščinam. Na žalost se je pa zgodilo, da so cene vsem onim življenjskim potrebščinam, ki se najmanj uporabljajo v vsakdanjem življenju, zelo padle, dočim so cene onim potrebščinam, ki se največ potrebujejo, ostale nespremenjene, da celo nekateri predmeti dražijo. Ker smo hoteli ostati dosledni svojim obvezam, smo kljub težkem položaju morali na podlagi teoretičnega številčnega prikaza pristati na 6 odst. znižanje mezd. Ali kaj se je zgodilo po tem znižanju. Namesto, da bi se cene tiskarskim izdelkom vsled neupravičenega 6 odst. odtegljaja grafičnemu delavstvu znižale, smo na žalost ugotovili, da so se cene tiskarskim izdelkom baš nasprotno celo ponekod zvišale, v največ primerih so pa ostale v večini na isti višini kot pred znižanjem mezd. Na take in slične načine vodijo gospodje stalno borbo proti grafičnemu delavstvu. Grafično delavstvo si vse te napade točno beleži in zapomni, zato se zna tudi temu primerno braniti z vsemi razpoložljivimi in dopustnimi sredstvi.

Tiskarne ne delajo dobičkov

Kadar hoče napredno časopisje poseben uspešno utemeljevati, da so bila grafična podjetja prisiljena, da pritisnejo na delovne pogoje, tedaj prične razlagati, kako ne delajo tiskarne nobenih dobičkov.

Na nekem zborovanju je neki govornik točno poudaril, da naj davčne uprave le dajo delavstvu, da bo delalo balance o svojih dohodkih in izdatkih, pa garantira, da bodo vse te balance pokazale izgubo.

Kako delajo balance marsikatera podjetja, vemo prav dobro.

Vendar si poglejmo dobičkanost tiskarn z druge strani.

V Ljubljani smo imeli nekdanj majhne z velikimi dolgovi obremenjene tiskarne. Danes so te nekdanje majhne, z visokimi dolgovi obremenjene tiskarne, trdna grafična podjetja. Grafična podjetja so postala po pridnosti delavnih rok grafičnega delavstva.

Poglejmo samo Narodno tiskarno. Narodna tiskarna je bila nekdanj v drugih rokah. Danes je Narodna tiskarna, ki predstavlja večmilijonsko vrednost, v rokah ljudi, ki ob prevratu še niso imeli nobenega premoženja.

Ali naj naštejemo vse te ljudi, ki danes zvenkečejo z milijoni?!

Kdo jim je dal milijone vredna podjetja? Ako tiskarne niso delale z dobički, in sicer visokimi, je izvor vseh teh milijonov pač več nego čuden.

Ali naj podrobno razglabljam o ugotavljanju, kakšni viri so še mogoči?!

Imamo še danes podjetja, ki so visoko obremenjena, pa svoje obveznosti v redu odplačujejo in zmanjšujejo.

Iz boja med delavstvom in podjetništvom

Pripombe k boju grafičarjev z neiskrenim nasprotnikom

Organizacija grafičarjev in organizacija tiskarnarjev sta tudi v Dravski banovini imeli tarifno skupnost, to je, sklenili sta tarifno in delovno pogodbo ter tudi izvolili vrhovni skupni odbor, ki pazi na to, da se pogodba izvršuje z obeh strani. Ta vrhovni odbor pa ima posredno še druge naloge. Tako, zlasti, da odloča o eventualnih nejasnostih tarifne pogodbe, poravnava spore, pa tudi preprečuje druge in drastične škodljive pojave, kakor umazano konkurenco ali dejanja,

Da čim bolje seznanimo širšo javnost z notranjimi boji grafične organizacije naspram delodajalcem, naj omenimo samo še eno stvar, ki je zelo karakteristična in zavzema po svojem značaju najbrže edinstveni primer v zgodovini mezdnih gibanj in pogajanj dveh organizacij za kolektivno pogodbo.

Večkrat je že preje prišlo med predstavniki grafičnih podjetnikov in predstavniki grafičnega delavstva do ostrejših nastopov. Kadarkoli se je čutil ob takih prilikah g. Hrovatin kot predstavnik delodajalske organizacije v svojih »diplomatskih potezah« ogorčenega, je vedno odklonil vsak nadaljni razgovor o predmetni zadevi in kategorično odklonil vsakokratne zastopnike grafičnega delavstva ter izjavil, da se sploh v vseh spornih stvareh ne razgovarja toliko časa, dokler ne pridejo »novi ljudje«. Mi pri takem nelojalnem postopanju konstatiramo samo eno, da so taki nekvalificirani izpadi izrazit rezultat duševne upehanosti in točen prikaz avtoportretov prizadetih gospodov, katere omenjeni gospod zastopa.

Prepričani smo, da javnost sedaj lahko vidi, kakšne boje mora bojevati grafično delavstvo že ob veljavnosti kolektivne pogodbe, kaj šele sedaj, ko se nahaja v odprtem boju.

Zaenkrat smo navedli to javnosti v lažjo presojo ozadja štrajka, ker smo zainteresirani na tem, da resnici ustrežemo in da se predčasno obvarujemo nadaljnjih disfakcij od nasprotni strani.

Ako bo potreba, bomo pa prihodnjič navedli še kaka poglavja, ki bi istotako utegnili zanimati našo javnost. lč.

Imamo še danes podjetje, ki daje visoke honorarje, in celo gospodom, ki imajo že drugače visoke prejemke.

Imamo pa tudi podjetje, ki je pasivno. Ali ni lastniku tega podjetja še nikoli padlo v glavo, da bi pomislil, kje mora vendar biti krivda, da njegovo podjetje ne uspeva tako kakor druga. Ugotovil bo, da delavstvo ni krivo in da delovni pogoji niti najmanj ne vplivajo na pasivnost podjetja. Saj je znano, da v rokah kakega človeka postane vse zlato, da pa se zlato v rokah drugega človeka takoj spremeni v prah in pesek.

Vsa podjetja bi mogla uspevati. Ona, ki delajo dobičke, bi mogla imeti večje; ona, ki so brez dobičkov, bi jih lahko delala. Če bi ne vladala med podjetji taka umazana konkurenca. Umazana in nelojalna konkurenca ugonablja cene in otežkoča posameznim podjetjem položaj.

Ne koristijo, če podjetje znižuje delovne pogoje in manjša prejemke, ker z vsakim znižanjem se okoristi le umazan in nelojalni konkurent, ki le še bolj ruši cene.

Tu so možnosti izboljšanja. Sem naj bi posegli delodajalci, namesto da se trgajo z delavstvom. Med seboj naj bi napravili red. Delavska organizacija je že nešteto krat predlagala poto in načinov. Pa ni našla odziva. Morda zato ne, ker bi red mnogim ne ugaljal in bi jim položaj pokvaril.

Večja rentabilnost podjetij je dosegljiva. Vendar ne na račun delavstva.

Ako za sredstva ne veste, povprašajte predstavnike Društva tiskarnarjev, ki so bili nanje nešteto krat opozorjeni, pa se niso zganili.

nja, ki bi ogrožala tarifno skupnost. Organizacija delavstva torej moralno podpira tudi industrijo, da ne nastanejo v njej anarhične gospodarske, med delavstvom pa mizernejše socialne razmere kakor so.

To pogodbo so hoteli delodajalci izigrati. Ni popolnoma jasno, ali sporazumno, ali pa so le prepuščili to zadevo dr. Brezigarju. Hrovatinu in Čemažariju, češ, pa »poizkusite. Nam bo prav, če zadavite organizacijo. Iz vseh dejstev sicer lahko sklepamo, da je tu-

di celota imela tak namen. Zakaj »Narodna tiskarna« je že prej kršila tarifno skupnost. Kakor smo zadnjič dokazali s citiranimi zapisniki, čeprav je »Jutro« to dejstvo tajilo. Narodna tiskarna je dobila zaradi tega ukor od Vrhovnega odbora tarifne skupnosti. Tega torej ni mogoče več tajiti.

Se bolj pa potrjuje to našo domnevo nadaljnje ravnanje ostalih tiskarn. Ko je Narodna tiskarna izprla delavstvo, so druge tiskarne sprejemale delo zanj, da bi ji pomagale. In če kdo od delavcev ni hotel vršiti stavkokaznih del, so ga tudi druge tiskarne lepo izprle, češ, da zanj ni dela v tiskarni. S tem početjem so se tiskarne popolnoma solidarizirale z Narodno tiskarno, ki je svoje delavstvo protitarifno izprla. S tem so vse tiskarne že solidarno pričele borbo proti grafični organizaciji, kar gotovo niso napravile lahko mišljeno ali v zmoti, marveč s prozornim namenom, ker so se tudi že daljšo dobo pripravljale na tak eksperiment.

Tiskarnarji so sli torej premišljeno in solidarno v boju proti delavstvu, zato mora tudi delavstvo zahtevati, da ob sklepanju podaljšanja tarifne pogodbe solidarno in sporazumno sklenejo mir. Edino tak način pobotanja je moralen in časten ter bo koristil industriji in socialnemu položaju grafičnega delavstva.

Nihče od nas sicer ne ve, kakšne namene imajo možje, ki se skrivajo za Narodno tiskarno. Vsekakor ne najboljših. Zakaj, če le nekoliko pregledamo njih delovanje, zlasti gospodarsko, nas to ne navdaja z naj-

boljšo perspektivo. Eno pa vemo: Zlasti ljubljanske tiskarne poznajo položaj in metode teh ljudi. In če so vedele, kakšen zajec tiči za grmom, zakaj so se solidarizirale z njimi proti delavstvu? In, če so se že solidarizirale v boju, potem je njih dolžnost, da se solidarizirajo z njimi tudi sedaj, ko je sporazum mogoč. Zakaj delavstvo nikakor ne more odstopiti od tega načela ter pustiti nevarnega sovražnika izven tarifne skupnosti ter tako dati delodajalcem prilike, da z netarifirano tiskarno in netarifiranim delavstvom podminirajo njega organizacijo in socialni položaj delavstva. Delodajalski solidarizem si je s tem izmisliš samo novo zvijačo: Torpedo tuži samo prebije ladjo, pa se potopi. Tako pa ne sme biti.

Delodajalci so sli solidarno zavestno v boj proti delavstvu in sicer neopravičeno: ta solidarizem morajo izvajati tudi ob sporazumu in dati sporogodbeniku popolno jamstvo, da bodo njih zavezniki, ki se še kujajo zaradi podpisa tarifne pogodbe in odobritve tarifne skupnosti, pristali na to, da bodo tarifni odnosi popolnoma enaki, zanesljivi in neovrgljivi izven skupnosti, kakor so bili pred pričetkom boja, pred zlonamernim izporom.

Gospodje tiskarnarji! Iskrenost in poštenost zahteva od Vas, da v tem oziru izpremenite svojo taktiko. Solidarno ste pričeli boj proti delavstvu in solidarno zopet sklenite sporazum z njim. Nobenih spornih vprašanj ni več in če tega ne storite, potem ni Vaš namen pravi iskreni sporazum, marveč nastavljanje pasti, kakor smo zgoraj domnevali. Stari grafičar.

Veliko zborovanje grafičarjev v Ljubljani

Ljubljana, 8. julija 1935.

Danes zvečer se je vršilo v nabito polni dvorani Delavske zbornice zborovanje grafičnega delavstva, ki ga je sklical organizacija, da poroča članstvu o najnovejših dogodkih.

Zborovanje je otvoril tov. Kosem Drago. V svojem poročilu je predvsem poročal o poteku pregovorov na banovini. Karakteristično je opisal podredine principale in njihovo ponašanje napram predstavnikom grafične organizacije. Za svoja izvajanja je žel bur-na priznanja.

V imenu celjskega poverjenistva je pozdravil navzoče tov. Kusterle. V lepih in jedratih besedah je apeliral na solidarnost in disciplino vsega delavstva.

Zadržanje in izigravanje zaupnikov treh ljubljanskih narodnih tiskarn je ožigosal tov. Dvoršak Slavko, pover-

jenik iz Maribora. V daljšem govoru je bodril članstvo, da vztraja v započeti borbi do končne zmage, ki ni več daleč.

Tov. Tavčar je vzpodbujal k solidarnosti z mirnim, toda učinkovitim nagovorom.

Nato je spregovoril tov. Kocmur. V svojem kratkem, a nadvse učinkovitem govoru je zahteval, da se začno prirejati javna predavanja o sporu med tiskarnami in SGRJ po vseh večjih mestih Dravske banovine.

Kot zadnji se je javil k besedi tov. Moškrič, ki se je dotaknil problema delavskega gibanja v splošnem ter je njegov govor zelo razgibal zborovalce.

Tov. Kosem je nato zaključil krasno uspešno zborovanje z besedami: Disciplina, kakor do sedaj, naj bo tudi v bodoče. Zmaga je in mora biti naša!

Celjski grafičarji javnosti

V Celju so štiri tiskarne. V začetku tarifnega gibanja so celjske tiskarne normalno obratovala in so izjavljale, da se v spor ne vmešavajo. Pozneje pa so tri celjske tiskarne, in sicer tiskarna Brata Rodé in Martinčič, Mohorjeva tiskarna in tiskarna Celeja izprle vse svoje delavstvo. Edino Zvezna tiskarna je nadalje normalno obratovala, poudarjajoč, da ne smatra za koristno, da bi se borila proti organizaciji grafičnega delavstva, ki je vedno kazala veliko uvidnost in razumevanje za težnje podjetja, in da ne more nastopati proti delavstvu, ki pridno dela, in še zlasti ne, ker ima podjetje dovolj dela.

Tri celjske tiskarne so izprle delavstvo, ker je ljubljansko Društvo tiskarnarjev neprestano sililo, da se celjske tiskarne solidarno pridružijo ostalim podjetjem, in ker je bila tiskarna Brata Rodé in Martinčič baje mnenja, da ji more le koristiti, če ostala podjetja izpro delavstvo, ker bo sama vsaj v skrajnem obsegu obratovala, ker so lastniki strokovnjaki, ali pa bo celo polno obratovala, ker bo poskusila dobiti nekaj neorganiziranih grafičnih delavcev iz drugih krajev.

Kljub temu, da so tri celjske tiskarne same brez slehernega povoda izprle delavstvo, se je vendar v javnosti marsikje trdilo, da je delavstvo izzvalo spor in da je gibanje grafičnega delavstva neupravičeno. Zato so celjski grafičarji v ponedeljek, dne 5. t. m. priredili v dvorani hotela »Union« javno informacijsko zborovanje, da tako javnosti razložijo potek spora in pokažejo, kdo je zakrivil, da je grafično delavstvo na ulici.

Zborovanja so se udeležili zaupniki vseh tovarn in obratovalnic v Celju in okolici in druga javnost. Zlasti so bili polnoštevilno navzočni za-

stopniki raznih društev in organizacij.

Zborovanje je vodil predsednik poverjeniškega odbora celjskih grafičarjev g. F. Goručan. Pozdravil je prisotne in delegate raznih organizacij ter društev in nadaljeval:

»Borba med grafičnim delavstvom in njegovimi delodajalci vam je gotovo znana iz slovenskega dnevnega časopisja, ki meče blato na nas in na našo organizacijo. V ta namen so jim prav vse hinavske fraze, s katerimi hočejo preslepiti javnost, da bi verjela, da je pravica na njihovi strani. Celjski grafičarji vam povedo danes drugo plat zvona. Pravico imamo, da se branimo zoper demagogijo delodajalcev. V Celju so izprle brez povoda svoje delavstvo tri tiskarne, nemoteno pa obratuje Zvezna tiskarna. Delavstvo je bilo postavljeno brez vzroka in brez svoje krivde na cesto, zgolj zaradi solidarnosti s tiskarnarji v Ljubljani, ki so izprtje izsilili, kakor so podjetniki javili delavstvu pred izprtjem. Razna ugibanja v javnosti v začetku spora so bila popolnoma napačna, ker je vso javnost informiral le pristranski tisk, tisk, ki je v rokah delodajalcev samih. Danes bodo govorniki povedali pravo stanje tega spora in bo javnost spoznala, kako upravičena je borba grafičnega delavstva.«

Nato je poročal predsednik organizacije grafičnega delavstva g. Dragotin Kosem, ki je v daljšem govoru razložil potek in začetek spora in navedel vzroke, ki so ga povzročili. Razložil je, zakaj in kako so hoteli prikazati obrambni boj grafičnega delavstva za politično dejanje, kar pa se jim je popolnoma ponesrečilo. Le semintja se še pripeti, da ima glede vzrokov spora kdo v javnosti napačno mnenje, vendar so ti že zelo redki in je takih vedno manj. Žal, da po-

Veš, da je edino orožje v boju za Tvoje pravice

DELAVSKI LIST

Koliko novih naročnikov si že pridobil

„DELAVSKE POLITIKE?“

samezniki še vedno nasedajo gotovemu časopisju, četudi se je že neštokrat izkazalo, da trditve in navedbe tega časopisja niso bile točne. S podrobnimi podatki je obrazložil zlasti vprašanje, ki se pojavlja v javnosti ob različnih trditvah: Kdo laže?! Navedel je, da se javnost vse splošno upravičeno sprašuje, na kateri strani je resnica in kje je laž. Z dokazi je utemeljeval, da so bili nekateri gospodje okoli Narodne tiskarne tisti, ki so lagali že o priliki lanskega spora in enako ravnavajo tudi sedaj. Nato je razložil, da boj grafičnega delavstva ni stavka, nego izprtje, ki so ga deloma povzročili delodajalci neposredno z izzivanji, deloma pa so ga sploh sami izvedli. Ves spor je povzročila zlasti Narodna tiskarna, ki je že nekaj let ostrila razmerje med delodajalci in delojemalci in ki je tudi prva še pred potekom veljavnosti pogodbe pognala delavstvo na ulico. Narodna tiskarna v Ljubljani ni samo prva izzvala spor, nego je sploh postopala proti vsem običajem in se je obnašala skrajno nefair. Nato je podrobno opisal, kako je nastal spor v Celju. Podčrtal je, da marsikdaj igrajo pri kakem sporu še prav posebej interesi, ki jih sicer javnost ne vidi. Sploh se v marsikakem podjetju izvaja na instinkt preračunana gospodarska politika. Marsikdaj se na primer najde podjetje, kjer se združi več solastnikov, od katerih skuša vsak posamezni pritegniti svoj del javnosti, bodisi z javnim udeleževanjem, bodisi s preteklo politično pripadnostjo, in slično. Često se dogodi, da je en lastnik usmerjen na levo, da pridobiva naročnike z leve, njegov kompanjon je usmerjen na desno, da pridobiva naročnike z desne, še kak eventualni kompanjon pa je v sredini, da priteguje z vseh strani. Včasih ima kdo še kako pridobitno podjetje v kakem delavskem okraju, s čimer si še bolj utrjuje položaj. Govornik je nato naštel, da se grafično delavstvo, ki je bilo siloma pognano v obrambno borbo, bori za kolektivno pogodbo, za organizacijo in za vse, kar ima. Navedel je, kako pozna javnost grafično organizacijo kot organizacijo, ki je vedno lojalno sodelovala povsod, kjer je bilo njeno sodelovanje v interesu grafične industrije. Javnost pozna organizacijo grafičnega delavstva tudi po njenih socialnih ustanovah. Organizacija podpira invalide, brezposelne, bolne, vdove in sirote. Njeno delo je važno socialno delo in brez te organizacije bi na stotine družin trpelo največje pomanjkanje. Ta organizacija je po krivdi Narodne tiskarne v Ljubljani danes v trdem boju proti do skrajnosti nelojalnemu nasprotniku. Proti grafičnemu delavstvu so se združili prav vsi podjetniki: nacionalni, napredni, katoliški in drugorodni. Nekdanje razlike jih ne motijo prav nič. Naprednost jih ne moti, da podpirajo katoliški tisk, in katoličanstvo jih prav nič ne moti, da podpirajo brezverski tisk. Nacionalno podjetje, ki se je trkalo na svojo patentirano nacionalnost, zaposluje danes brez sramu Nemce in Madjare in bo poklicalo na pomoč morda v kratkem tudi Abesince, samo, da se bo lahko borilo proti domačemu delavstvu. Na pomoč kliče najbolj napredno podjetje inteligence in jo skuša pritegniti k najbolj umazanemu poslu, k rušenju eksistenc. Inteligenca pa ve, da je njeno mesto na strani delavcev in bo šla ne proti delavstvu, nego z njim roko v roki. — Svoja izčrpna izvajanja je zaključil govornik ob živahnem pritrdjevanju in vzklikanju zborovalcev s krepkimi besedami: »Borimo se za vse, borili se bomo odločno! Ne samo za sebe, nego za vse delavstvo, za vse nameščenstvo, proti nazadnjaštvu in samovolji, proti laži in zavijanju! Borili se bomo do uspeha! Javnost naj podpre našo borbo, javnost naj gre z nami!«

Ko se je poleglo navdušeno odobravanje, je spregovoril tajnik grafične organizacije g. J. Štrukelj iz Ljubljane. Navedel je, kako hočejo delodajalci zaradi dobičkov in svojih koristi rušiti slovenski tisk. Slovenski tisk je bil doslej enak tisku drugih kulturnih narodov. Ponosni smo bili na slovenski tisk in često so se slovenski delodajalci in delojemalci borili proti slabi tiskovini in neokusnemu tisku, ki je prihajal od vzhoda. Danes pa so voljna iti tukajšnja podjetja še nižje od najslabših obratovnic na Balkanu. Delodajalci nimajo namena rušiti le delovnih pogojev grafičnega delavstva, nego hočejo rušiti tudi organizacijo samo. S tem se ne bore le proti grafičnemu delavstvu, ki so ga pognali na cesto, nego se bore tudi proti vsem onim invalidom, ki dobivajo v organizaciji podporo in so od te podpore odvisni, bore se proti stotinam brezposelnih, ki bi trpeli največje pomanjkanje, če bi ne bilo organizacije, bore se proti vsem onim bolnim, vdovam in sirotam, ki jim organizacija omogoča majhen košček kruha. Boj grafičnih podjetnikov je nekulturen in je v zasmeh vsej civilizaciji. Proti nakanam teh podjetij se mora upreti vsa poštena javnost. Zlasti mora javnost iz javnega življenja izločiti vse one, ki so v tem boju dokazali, da so s svojo kramarsko miselnostjo še globoko v 14. stoletju.

Zborovalci so burno pritrdjevali in so navdušeno odobraval izvajanje tudi med govorom. Nato je govoril za celjsko kvalificirano grafično delavstvo g. J. Jurač, ki je rekel:

»Slovenski grafičarji imamo v sebi dve volji: ena se zrcali v volji in ljubezni do dela, do tistega dela, katerega smo si kot mladi fantje izbrali in pri katerem imamo voljo ostati. Imamo pa še drugo voljo, ki ni nič manj važna od prve in ki se pokaže v naši tesni povezanosti s svojo organizacijo. V organizaciji vidimo svoje življenje, vsak napad nanjo je napad na nas. Če nam očitajo danes visoke plače, potem gre pri tem pred vsem za to, da bi javno mnenje zrahljalo našo moč, in ko čitajo diktator enega, hočejo razbiti vodstvo. Zapisali so, da trde nižje stoječi socialni sloji, da so naše plače pretirane. Mi pa vemo, da to trdi le skupna industrija in vsi, ki se prilizujejo navzgor. Vprašal sem včeraj šestdeset tovarniških delavcev: Ali je pretirano, če danes delavec zasluži toliko, da lahko pošteno živi?! Ogorčeno so zavrnili! In spet so zapisali, da se godi pri nas vse le po volji enega. Tu so pa zadeli! Le to je malokdo razumel, da je ta eden — mi vsi! In danes, ko sta tu glavna funkcijonarja naše organizacije, pred javnostjo izjavljam v imenu celjskih tovarišev popolno zaupanje v vodstvo in solidarnost z ostalimi tovariši. Vsi smo kot en mož v tej borbi! Ne bomo klonili! Tovariši v Celju, Mariboru in Ljubljani se bomo z ostalim delavstvom ramo ob ramo za zmago pravice.«

Za njim je govoril v imenu grafičnega pomožnega delavstva g. L. Prevornik. Podrobno je orisal bedno življenje pomožnega delavca, ki mu ljubljansko »Jutro« menda tudi očita baronske plače, čeprav prinese zase in za svojo družino domov komaj okoli 200 Din. Jasno je, da mnogi nimajo niti takih prejemkov, a z njimi vred vzklikajo grafični pomožni delavci, da s takimi dohodki ni mogoče živeti in da tako življenje, ki ga ima delavstvo ob takih dohodkih, ni človeka vredno življenje. In tako mi-zerno življenje živi vse pomožno delavstvo. Še manj ima žensko pomožno delavstvo, ki prejema včasih tudi samo 180 Din tedensko. Res je, da ima kvalificirano delavstvo nekaj več, vendar se ne bo nihče našel, ki bi hotel, da bi se tudi ti prejemki zrušili na mizerne prejemke ostale-

ga delavstva, nego je naša zahteva, da naj se vsi prejemki, ki so pod eksistenčnim minimumom, dvignejo na eksistenčni minimum. Kdor dela, je upravičen do poštenega kosa kruha. Krivično je, če človek, ki pridno dela, zasluži le za malo trdo skorjico ovenega kruha. Med grafičnim delavstvom vlada popolna sloga in solidarnost in vse grafično delavstvo se bo odločno in krepko branilo pred vsakim napadom. Ne bo se samo branilo, nego bo prešlo tudi v protinapad, da si izbojuje človeka dostojno življenje.

Nato je spregovoril — živahno pozdravljen — zastopnik mariborskega grafičnega delavstva g. V. Eržen. V prav ljudskih besedah je karakteriziral početje tiskarnarjev, ki bi hoteli zlomiti odporno silo grafičnega delavstva, ki jo ima v svoji organizaciji, da bi se lahko nato z interesi tega delavstva poljubno igrali: Markantno je orisal posamezne manevre podjetnikov, ki bi radi del delavstva izneverili organizaciji. Posameznikom obljublajo udobno življenje, drugim groze, tretje hujskajo. Vse zaman, kajti grafično delavstvo stoji kakor granit in jeklo. Obrambni boj grafičnega delavstva je primerjal z bojem vsega delavstva in poudaril, da so proti delavstvu vedno enotni vsi podjetniki in da so, ko je treba nastopiti proti delavstvu, namah pozabljene vse razlike, ki so podjetnike delile preje. Enotno pa je tudi delavstvo in ta enotnost je še mnogo močnejša, ker je zgrajena v srcih vsega grafičnega delavstva.

Ko se je poleglo gromko odobravanje, je spregovoril v imenu krščanskih socialistov g. M. Hočevnar, ki je v temperamentnem govoru poudaril, da je boj grafičnega delavstva obrambni boj in vsak obrambni boj delavstva je svet boj, ki je globoko utemeljen v krščanstvu. Krščansko socialno delavstvo je na strani grafičnega delavstva in bo ta boj podpiralo do uspeha, do zmage.

V imenu vseh celjskih kovinarjev je podal solidarnostno izjavo g. Godnik. Poudaril je, da so kovinarji mnogokrat v težkem boju in vedo, kaj pomeni obrambna borba grafičnega delavstva. Grafično delavstvo ima na svoji strani vse delavstvo in tako tudi kovinarje. Kovinarji žele grafičarjem uspeha in bodo storili vse, da bodo grafično delavstvo v boju podprli.

V imenu celjskega medstrokovnega odbora je govoril g. Vodopivec in je podal to-le izjavo:

Krajevni medstrokovni odbor URSSJ-a v Celju in svobodne strokovne organizacije, ki mu pripadajo, smatrajo boj grafičnega delavstva za obrambo najosnovnejših pravic grafičnih delavcev in delavk, ki so si jih z večdesetletnimi napori potom svoje organizacije priborili. Dasi so plače grafičnega delavstva izdatno boljše kot plače v drugih strokah, vendar predstavljajo tudi take, kakršne so, komaj eksistenčni minimum, ki naj bi ga dosegli vsi delavci in delavke. V nasprotju s težnjami, da se grafičnemu delavstvu te plače znižajo, je treba stremeti, da grafično delavstvo ta organiziran napad svojih delodajalcev na celji črti odbije ter doseže enkrat za vselej priznanje načela, da je treba priznati poštenemu delu tudi plačo, ki naj dosega vsaj skromen eksistenčni minimum.

Krajevni medstrokovni odbor opozarja na posledice, ki so jih rodile brez uma znižane plače v drugih strokah, kjer delavci že davno ne živijo več človeškega življenja, temveč životarijo iz dneva v dan, ne da bi se mogli vsaj enkrat na dan dovoljno nahraniti in si nabaviti vsaj eno obleko v letu.

Razumljivo je potem, če zamira pri takih razmerah sleherno delo za dviganje moralnega in kulturnega nivoja delavskih množic in se osredotočujejo vsa stremjenja le po ohranitvi golega življenja. Razumljivo mora biti tudi gnev, ki vlada v delavskih vrstah vsled takega početja pridobitnih slojev, ki zvrčajo vsa bremena krize kratkoma v breme delavstva, ki je krize najmanj krivo.

Krajevni medstrokovni odbor odbija zato vse insinacije, ki jih podkajajo podjetniki borbi grafičnega delavstva ter poziva članstvo vseh priključenih organizacij, naj stori vse, h čemu bo pozvano, da pomaga grafičarjem vztrajati in zmagati v njihovi borbi.

Z izjavo celjskega medstrokovnega odbora se je solidariziral v imenu privatnih nameščencev g. Pibrovec, ki je pozdravil grafično delavstvo in njegov obrambni boj.

Nato je za celjske akademike v ognjevitih besedah spregovoril akademik g. Krušič Franc. Govoril je:

Javnemu informacijskemu zborovanju celjskih grafičarjev! —

Društvo jugoslovanskih akademikov v Celju, ki združuje visokošolce in visokošolke v Celju in okolici brez ozira na njih politično, strankarsko in svetovnonazorsko pripadnost, smatra za svojo dolžnost, da a) na pobudo članstva, b) na poziv DJA v Mariboru in c) na željo celjskega poverništva Zveze grafičnih delavcev v Jugoslaviji pozdravi na tem mestu borbo grafičnega delavstva. Obenem tudi pripominjamo, da se soglasno pridružujemo resoluciji v Mariboru. Glasi se:

Resolucija ob priliki izprtja in stavke grafičnega delavstva. — Članstvo Društva jugoslovanskih akademikov v Mariboru, zbrano na 3. članskem sestanku, 29. julija 1935, soglasno smatra za svojo dolžnost, da zavzame z ozirom na nečastno vlogo, ki bi jo naj igrali akademiki ob priliki izprtja grafičnega delavstva, sledeče stališče:

1. To izprtje je posledica upravičene borbe grafičnega delavstva za svoje elementarne pravice.

2. Položaj mlajših intelektualcev v današnji družbi je istoveten s položajem materialnega delavstva, zato že načelno odklanjamo vsak umazan način borbe proti njemu.

3. Najodločneje pa protestiramo proti postopanju nekega ljubljanskega tiskarskega podjetja, ki skuša izrabiti težki gmotni položaj intelektualcev v to, da bi le-ti vpadli v hrbet grafičnemu delavstvu in na ta način uničili sadove njegove 67 letne težke borbe za izboljšanje svojega socialnega položaja, ker to početje ne bi bilo v skladu ne le s pojmom akademske časti, temveč časti sploh, ga odklanjamo in obsojamo.

Mi — celjski akademiki, ki se popolnoma strinjamo z mariborskimi tovariši glede nastopa proti ogabnemu načinu, s katerim skušajo gotovi krogi ob priliki izprtja in stavke grafičnega delavstva pridobiti mlajše intelektualce kot stavkokaze, pošiljamo na današnje zborovanje celjskih grafičarjev sledečo izjavo:

1. Najodločneje odklanjamo metode, s katerimi hočejo delodajalci v tem boju prisiliti delavstvo ob zid.

2. Ogorčeno obsojamo usodni korak pešice akademikov, ki slabijo ob priliki izprtja grafičnega delavstva s svojim delom v tiskarni odporno moč slovenskih grafičarjev.

3. Izjavljamo solidarnost z grafičnim delavstvom v borbi za njihove ogrožene bitne interese. Dobro tudi vemo, da je vsa poštena slovenska javnost na strani slovenskih grafičarjev, kar pač jasno priča, da so njihove zahteve upravičene. Zato tembolj protestiramo proti trdovratnim nakanam egoističnih nekaterikov, ki žele uničiti vse to, kar je slovensko grafično delavstvo s svojim sodelovanjem in na vzpodbudo naših založništev ustvarilo.

Poudarjamo, da slovenska inteligenca, kot tudi vsa javnost, nikdar ne bosta dopustila, da bi se uničil slovenski tisk iz zgolj koristolovskih nagibov. Pribijamo, da je težka borba grafičnih delavcev za njihovo življenjske in stanovske interese borba najboljše organizirane delavske skupine v državi in bi zato vsak, tudi najmanjši kompromis, pomenil pričetek razkroja enotne fronte.

Zborovalci so navdušeno pozdravljali zastopnika akademikov. Nato je spregovorila za Zvezo delavskih žen in deklet za Slovenijo, podružnico v Celju, gđc. Ivanka Rojnikova. Izjavila je:

Čenjeni zbor! — V imenu podružnice delavskih žen in deklet za Slovenijo v Celju, pozdravljam to zborovanje in mu želim popoln uspeh. Me delavske žene še posebej in najbolj občutimo posledice neurejenih delovnih pogojev. Ti vidni znaki neurejenih delovnih pogojev so beda in pomanjkanje z vsemi posledicami. Poleg tisoč in tisoč vsakodnevnih malenkosti, ki nas vežejo k ognjišču, nas še tare dan in noč skrb za obstoj. Kako nasiti deco, zadostiti vsem potrebam za življenje itd. Prepričane smo, da bi bilo mnogo tega gorja odpravljenega, če bi bili delovni pogoji ne samo z zakoni urejeni, ampak, da bi se tudi zakonodaja v zaščito delovnega ljudstva izvajala. Zato imamo prav me delavske žene prvenstveno interes, da se socialno-zaščitna zakonodaja v celoti izvaja, da se delovne razmere pogodbeno uredijo in da se zaustavi vedno večje izkoriščanje delovnega človeka. Me se kot delavske žene in matere pridružujemo medtemu boju grafičnega delavstva, ga budno zasledujemo in smo pripravljene mu nuditi vso našo pomoč. V trdem boju za življenje je nas delavske žene srečalo spoznanje, da skupni fronti kapitala vseh veroizpovedi, narodnosti in nazarin mora delovni človek postaviti skupno fronto vseh, ki ustvarjajo in večajo kapitala. Le skupni, enotni nastop vseh izkoriščanih lahko odbije kapitalistične napade na že itak mizerne delovne pogoje, tak nastop pa tudi omogoči izboljšanje teh pogojev. Zato bomo me delavske žene storile vse za skupni nastop in skupno obrambo delavskih pravic grafičarjev.

S tem je bilo zanimivo in poučno zborovanje zaključeno. Ob 10. uri zvečer ga je zaključil predsednik z zahvalo vsem govornikom in vsem zborovalcem. Zborovalci so se razšli v velikem navdušenju za obrambno borbo grafičnega delavstva in v velikem ogorčenju do vseh onih, ki so grafičnemu delavstvu ta boj vsilili. Zlasti je vse živahno debatiralo o početju Narodne tiskarne v Ljubljani, ki je kriva vsega spora.

Grafično delavstvo stalno pridobiva na simpatijah. Čim bolj bo grafično delavstvo hodilo v javnost, tem bolj bo javnost z njim in tem bolj bo proti vsem nasprotnikom grafičarjev.

Doma in po svetu

Volitve v mestne občine utegnejo biti še to jesen, če ne bo važnih političnih izprememb.

Konferenca male antante se bo vršila dne 29. t. m. na Bledu. Dnevni red: politični položaj v srednji Evropi in na Balkanu.

Pripravljalna seja nove vladne stranke. Za danes v soboto so sklicali srbski radikali v Beograd sejo, na katero so povabljeni tudi zastopniki dr. Korošca in dr. Spahe, da se posvetujejo o novi radikalni zajednici (radikalci, dr. Korošec, dr. Spahe). Bivšo slovensko ljudsko stranko zastopa ljubljanski odvetnik dr. Natlačen. Pravijo, da programatičnih ovir za ustanovitev zajednice ni. Menimo pa, da ostaneta oba paktanta radikalov vedno v manjšini in bosta služila kot operacijska baza.

Slovenski samostojni demokrati iščejo strehe. »Pravda« poroča, da se vrše med Davidovičevimi demokrati in slovenskimi samostojnimi demokrati (dr. Kramer) pogajanja, da se slovenskim demokratom dovoli vstop v srbsko demokratsko stranko. Davidovič je sicer rekel na nekem zborovanju, da tako nestanovitnih ljudi ne more sprejemati v stranko, ker stranka ne išče osebnih interesov, vendar jih je pa vodstvo Davidovičeve miselnosti na prošnjo privolilo v pogajanja za vstop.

Banovinski odbor za strokovne nadaljevalne šole. Ban dravske banovine je imenoval v banovinski odbor za strokovne nadaljevalne šole tele člane: Mihajl Presl (inspektor pri banovini), Rudolf Golouh in Ivan Tavčar; zastopniki strokovnega šolstva direktor dr. Pirjevec, prof. Ivan Žnidarčič in inž. Viktor Turnšek, kot zastopniki zbornice TOI Josip Rebek, dr. Ciril Pavlin in dr. Pless, zastopniki Delavske zbornice Alojzij Leskovec, Vladimir Kravos in Joško Rozman.

Državni uradniki zahtevajo izboljšanje plač. Tako pravijo: Državni uradnik mora biti pošten in ugleden ter mora imeti plačo, ki mu zadošča za primerno življenje. — Povišanje plač za 25 do 50 odst. bi komaj zadostovalo. — Njih zahteva je opravičena in dovolj utemeljena.

Zagreški glavni kolodvor je zastaran in ga bodo preuredili. Nekaj resnice je na stvari, toda ljubljanski kolodvor že petdeset let vpije po povečavi in ureditvi, a ga nihče noče slišati.

Bivši komunistični poslanec nemški Albert Kayser obsojen na smrt. V Berlinu je bil te dni obsojen na smrt komunist Albert Kayser, star šele 36 let. Kayserja so že 1933 zaprli v koncentracijsko taborišče. Nato so ga izpustili, ker je obljubil, da se ne bo več komunistično udeleževal. Kayser je pa kljub temu organiziral stranko. Zaraditega so ga sedaj obsodili na smrt kot najnevarnejšega sovražnika — države in pravice.

Nemški vladi naraščajo skrbi zaradi naraščajoče draginje. Na strankinem zboru fašistov v Essenu je minister Frick omenil, da draginja življenskih potrebščin naglo narašča, kar mora najhujše skrbeti vlado. Zlasti se čuti to zlo, ker so delavci le delno zaposleni.

Židovski kapitalist najboljši nemški patriot. Nemški tovarnar za vojni material, Gustav Krupp, je obhajal te dni 65. rojstni dan. Nemško časopisje povečuje tega moža kot rešitelja domovine, ki je v par letih s svojo spretnostjo tako oborožil Nemčijo, kakor je bila oborožena pred vojno. Nemški narod mu mora biti hvaležen. Koliko je Krupp zaslužil in kdo je plačal orožje, pa listi ne povedo.

Samomori se množe tudi v Parizu. V Parizu je bilo 1927. l. 1620 samomorov. To število je ogromno. Leta 1934 pa je bilo v Parizu že nad tritisoč samomorov. Zakaj narašča število samomorov povsod?

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

IZ NAŠIH KRAJEV

Ljubljana

Imenitna odredba za gostilničarje. V 58. številu dne 24. julija in 59. številu dne 27. julija t. l. ste v Vašem listu priobčili v rubriki »Iz naših krajev« v pododdelku »Ljubljana« članek pod naslovom »Imenitna odredba za gostilničarje« odnosno pod naslovom »Gostilničarji, pivci in drugo«. Tem priobčilo nasproti zahtevamo, opiraje se na zakon o tisku, da priobčite sledeči popravek: Ni res, da bi bil g. Ciril Majcen le začasni predsednik, pač pa je res, da je g. Majcen točasno redno izvoljen predsednik Združenja gostilničarskih podjetij v Ljubljani, ki ni društvo, pač pa po obrtnem zakonu prisilna združba. Ni res, da se predsednik g. Majcen smatra merodajnim, da diktira »tako visoke cene vinu« vsem gostilničarjem, res pa je, da je kalkulacija, katero je Združenje poslalo potom svoje okrožnice vsem članom, sestavljen poseben odsek za regulacijo cen vinu, v katerem odseku pa predsednik g. Majcen niti sodeloval ni. Okrožnica je naravni rezultat sklepa članstva in je le službeno obvestilo, ki nima s predsednikom g. Majcenom nikakega drugega opravka, kot to, da je ta spis g. Majcen moral podpisati v svojstvu dolžnosti predsednika. Inicijativa za regulacijo cen je izšla baš iz vrst socialno

slabejših pogostinskih obrtnikov. Združenje je po zakonu ustanovljena prisilna združba, torej uradna ustanova, katere namen je točno in določeno podan v čl. 354 in nadaljnjih členih o. z. in njena uprava je storila samo svojo dolžnost, ki jo ji nalaga zakon, ako je razglasila ukrepe, ki naj preprečijo nadaljno propast gostilničarstva. Cene vinu so bile določene na podlagi ugotovljene povprečne nabavne cene in povprečnih režijskih stroškov. To se pravi, da Združenje ni določilo nikakih prodajnih cen, pač pa določilo samo povprečno najnižjo nabavno ceno, v kateri so vključeni samo povprečni režijski stroški, ne pa tudi dohodek in izpod katere se vino ne sme in ne more prodajati, ne da bi se gostilniška podjetja pri tem gospodarsko ne upropastila. Združenje kakih določenih prodajnih cen ne more določevati po čl. 361 o. z., pač pa sme izdajati posebne ukrepe po čl. 362, točka 1., 2., 4. in 14. o. z. nekvarno določilom 361 o. z. in se posluževati svojih pravic in dolžnosti po čl. 2, točka 2 v zvezi s čl. 7 in 8 pravil Združenja vseh zakonitih sredstev in zakonov, ki imajo namen varovati skupne gospodarske interese članstva.

Maribor

Obsojen Habsburški agent

Pred okrožnim sodiščem v Mariboru se je dne 5. in 6. t. m. zagovarjal 43-letni trg. potnik Milan Gabrič radi prevratnega delovanja v korist habsburške dinastije. Razprava je bila tajna, sodba pa je bila izrečena v torek, dne 6. t. m. Sodba se glasi: Milan Gabrič je kriv:

1. da je med 10. in 15. januarjem t. l. v Grazu pristal na ponudbo svojega brata M. Gabriča, aktivnega poročnika vojske Heimwehr, da bo sodeloval pri prevozu orožja in municije iz Avstrije v našo državo s ciljem ponovne restavracije vladne Habsburžanov v pokrajinah bivše Avstrije, ki pripadajo sedaj naši državi in v teku januarja in februarja 1935 v Mariboru skušal pridobiti za sodelovanje pri tem tudi Kmeteca Ivanu in Simika Franceta, torej stopil v zvezo z osebnostjo v inozemstvu, da bi od tam prišla pomoč za pripravo revolucije in nasilne spremembe političnega reda v državi.

2. da je v teku meseca januarja in februarja t. l. v Mariboru, stopivši potom svojega brata Gabriča, aktivnega poročnika voj-

ske Heimwehr v avstrijsko vojnusko službo, pridobil Kmeteca Ivanu za to, da mu je on pribavil odtise ekshibitne in okrogle štampiljke 45 p. p. v Mariboru na poli papirja, v katero je potem dne 27. februarja t. l. dal vpisati seznam inventarja vojaškega skladišča imenovanega polka, da bi ta seznam predal svojem bratu Gabriču Milanu, torej pribavil strogo zaupen vojaški dokument, ki se tiče vojaške obrambe in zunanje varnosti naše države, da bi ta dokument priobčil zaupniku tujeja oblastva,

s tem zakrivil zločinstvo

po čl. 1, t. 5 zak. o zaščiti javne varnosti in reda v državi ter zločinstvo po § 109-II k. z. in se ga obsodi na 4 in pol leta robije z uporabo § 286 na Din 50,— globe ali en dan zapora, izgubo častnih pravic za dobo 5 let in na plačilo Din 500.— povprečnine. Stroški kazenskega postopanja se izrečejo kot neizterljivi. V kazni sta všteta tudi 2 meseca strogega zapora, ki mu ju je odmerilo sodišče v Varaždinu.

Sestanek strojnikov in kurjačev. V nedeljo, dne 11. avgusta ob 9. uri dopoldne se bo vršil v prostorih Delavske zbornice, Sodna ulica 9-II, sestanek vseh strojnikov in kurjačev iz Maribora in okolice. Ker je dnevni red zelo važen, se naprošajo vsi strojnik in kurjači, da se sestanka sigurno udeležijo.

»Mariborske slike«. Ljudska tiskarna je izdala ob priliki letošnje prireditve »Mariborski teden« lično opremljeno knjižico »Mariborske slike« s številnimi posnetki industrijskih zgradb ter trgovskih in obrtniških lokalov v našem mestu. Za knjigo, ki stane 6 Din, vlada veliko zanimanje.

Vlomilci in žeparji so zadnje dni pridno na delu. Žeparji so izmaknili nekaterim obiskovalcem Mariborskega tedna žepne ure, vlomilci pa so vdrli v delavnico urarja g. Knezerja in v trgovino g. Poša ter odnesli za več tisoč Din blaga.

Predobjava

Opozarjamo vse sodruge in Delavski kolezarski dan, ki se bo vršil v nedeljo, dne 18. avgusta t. l. v Studenčih. Spored: Ob pol 14. uri medkulbska dirka (start in cilj pri gostilni »Bela zastava«). Ob 15. uri povorka od društvenega lokala Majhenič do gostilne »Bela zastava«. Ob pol 16. uri ljudska veselica »Pri beli zastavi«.

Za povorko se zbirajo kolezari in pešci ob pol 15. uri pri gostilni Majhenič. Vstopnine ni! Vsi so dobrodošli! Naj nihče ne manjka! Odbor.

Celje

Celjsko obrtništvo razstavlja

Priznam, da sem se podal na to razstavo s precejšnjo skepo. Našim razstavam manjka na splošnem preglednosti in zanimivosti. Prideš na katerokoli hočeš, povsod je skoraj isti vtis. Kupi nagromadene blaga, monotono naloženo, tako, da se gledalčevo oko prej utruji, preden je utegnito poiskati stvari, ki so razstavljana vredne. Ta občutek sem imel, ko sem se napotil na ogled razstave celjskih obrtnikov.

Prvo presenečenje za moje pričakovanje je bil že vhod, ki ga tvori velika kulisa, z zgoraj nameščenim zobatim kolesom, ki tvori prav primerno dekoracijo. Ko pa ho-diš iz prostora v prostor na razstavi, se ti pa pesimistična pričakovanja od stopnje do stopnje prevlačajo v prijetno presenečenje. In ko si pregledal celo razstavo, moraš priznati, tudi če si že videl mnogo sličnih razstav, da je celjska obrtniška razstava organizirana z izredno dovršenim okusom. Malo Celje, pa tako dovršen okus, sta dva kontrasta, ki ju skoraj ne moreš premagati. Roka, ki je organizirala to razstavo, zasluži resnično vse priznanje.

Kakor izredno dovršen okus, tako te preseneča tudi množica razstavljenih predmetov. Kdo bi mislil, da je v tem malem Celju in njegovi okolici toliko obrti s tako mnogostranskimi in v resnici preciznimi izdelki. Še, če je človek po poklicu primoran

posecati razne obrtne in industrijske delavnice, je nad številom in množino izdelkov, ki se v tem okolišju izdelujejo, presenečen. Tem bolj bodo pa presenečeni oni, ki prihajajo v Celje samo na trenutne obiske, ali na oddih. Če bodo krenili na to razstavo, bodo odšli z vtisom, da živi ogromna večina tu naseljenega ljudstva od obrtne in industrijske delavnosti. Res ni čuda potem, če kaže statistika bolniškega zavarovanja, da je 52 odst. mestnega prebivalstva zavarovanih pri delavskih bolniških ustanovah, pa pri tem niso všteti delavci Cinkarne, ki imajo svojo Bratovsko skladnico in železničarji in drugi uslužbenci javnih ustanov, ki imajo svoje bolniške fonde.

Od posameznih obrti je zlasti mizararska dobro zastopana. Tvrdba Vehovar je razstavila mnogo in zelo lepih stvari, tako, da se o njej obiskovalci prav pohvalno izražajo. Tvrdba je tudi po svojih cenah solidna in bi ji bilo mogoče priporočati, naj bi bolj povdarila cenejše serije pohištva, praktično, okusno in solidno izdelane, za manj premožne sloje, katerih je pač ogromna večina v naših krajih. Mizariskim izdelkom tvrdke Kerin je treba priznati izredno eleganco in prvovrsten okus. Tvrdba Vodičar ima razstavljeno lepo in solidno izdelano pohištvo, samo kombinacija barv nekoliko moti.

Zelo lepo razstavo, z velikim okusom in prijetno razporedbo je razstavila Šribar Marija, ki jo je treba posebej pohvaliti, da se je med vsemi razstavljalci ročnih del najbolj izkazala. Med razstavljenimi predmeti je po naših informacijah preko polovice ročnih del od vajenk, kar kaže, da vzgaja ta tvrdba izvrstno izučen naraščaj. Od krojaških tvrdk posebno ugajajo oddelki Selišek Ludvik, Uršič Anton in Kovač.

Ko stopiš v sobo številka šest, vidiš razstavo naših čevljarjev, ki so razstavili solidne in lepe izdelke. Ko ogleduješ ta del razstave, nehoti misli na stroje, ki s svojimi železnimi udi spodrivajo eksistence teh pridnih obrtnikov. Od trgovcev je najlepše razstavila tvrdba Rakusch, ki ima res bogato in okusno razstavo. Posebej je treba pohvaliti originalno domislito prodajalca barv Čuka, ki je pevnost kose barve kar v sredo svoje razstave. Lepe sportne predmete je razstavila tvrdba Kramar in Mislej. Duhovito domislilo je postavila tudi tvrdba Gumzej s svojim ogromnim sodom na dvorišču, ki služi obenem za — tobogan.

Razstava obrtno-nadaljevalnih šol Celja, Laškega in Zalca je lepo uspela. Razstavo Okrožnega urada je treba posebej pohvaliti, ker je zelo pametno, da se predvsem udeležuje takih prireditev in da je obenem na prav umljiv način prikazano udeleževanje te koristne ustanove, ki na žalost med delodajalskimi krogi še vedno nima dovolj prijateljev. Oni, ki se bodo zamislili v njene grafikone, iz katerih bodo razvideli, da je samo ljubljanski Okrožni urad izdal svojim bolnim članom v 12 letih 359 milijonov dinarjev dajatev, bodo nekoliko drugače gledali na to ustanovo. V Tuisko-prometni razstavi je lep relief Celja in okolice in mnogo umetniško dovršenih fotografij Pelikanovega ateljeja. Radiotherma Laško razstavlja tudi mali relief svoje okolice.

Iz razstave hranilnic Dravske banovine je prav posebej omeniti razstavljena propagandna sredstva raznih narodov za štednjo. Poučni so tudi grafikoni, v katere se bo s pridom vsak lahko zamislil. Zanimivost na razstavi vzbujajo mali Eiffelov stolp, ki ga je razstavil brezposelni invalid-rudar, katerega je izdelal iz dvajset tisoč vžgalic. Lepo so razstavili tudi: Keramična industrija iz Petrovč, soboslikar Božič, sedlar Erhar iz Šostanja, tapetar Jazbec, izdelovanje umetnega cvetja Pregrad, Kristalija iz Celja, podjetje za predelovanje žime Remec, tapetar Strelec, instalater Dolžan, industrija volnenih izdelkov Peter Majdič, izdelovalnica klavirjev Ropas, trgovina usnjarskih potrebščin Hofbauer, preparator Lakner; na dvorišču pa tvrdba: Opekarna Franc Sodin in kolar Čulk ter kovač Gregl, ki sta skupno razstavila lepo izdelane in krepko okovane kmečke vozove, pluge itd.

O razstavi bomo še podrobneje pisali, zaenkrat izrekamo našemu obrtništvu najpristranejšo častitko na presenetljivo uspehi razstavi, predvsem g. predsedniku Holobarju, ki je s svojim dobrim okusom dal tej razstavi eleganten karakter. F. S.

Shod delavstva Westnove tovarne sklicuje za nedeljo, dne 11. avgusta ob 9. uri pri »Zelenem travniku« podružnica Metal-skih radnika Jugoslavije v Celju. Na povabilo organizacije bo predaval s. dr. Avg. Reisman o kolektivni pogodbi v naši zakonodaji. Predavatelj bo posebno razložil prednosti in slabe strani sedanje kolektivne pogodbe pri Westnu. Med delavstvom vlada že največje zanimanje za ta shod.

Trbovlje

Koncert Delavske godbe. Na praznik 15. avgusta bo priredila Delavska godba koncert na dvorišču Delavskega doma ob 4. uri pop. Po koncertu se bo vršila prosta zabava z lepim programom. Vsi ljubitelji godbe in zabave vljudo vabljeni.

Zakaj je bila v zadnjem času banovinska cesta v Trbovljah v slabem stanju. — Trbovelčani se čudijo, zakaj so se začele po banovinski cesti, ki drži skozi Trbovlje, pojavljati sumljive kotanje in zakaj je poprej tako vzorna cesta naenkrat v tako slabem stanju. Kaj je neki bilo? Ali ni bilo sredstev za popravilo ali kaj? Mislijo se je že tudi, da je cestar zbolel. Pa ni bilo ne eno ne drugo.

Cementarna TPD v Trbovljah. V cementarni v Trbovljah je zaposlenih okoli 10 delavcev. V sezoni se dnevno odpošlje povprečno 15 vagonov cementa. Delavcem se je pa letos znižala že itak mizerna plača na eno četrtino. Podjetje je delovni čas znižalo za 2 uri, znižalo pa je s tem tudi plače. Sedaj zasluži družinski oče 20 dinarjev in od teh mora še plačevati obutne odtegljaje. Ravno v cementarni so pristaši »Slovenca« najbolj agitrali za skrajšani delavnik, niso pa ničesar omenili, da bi morale plače delavcev ostati neizpremenjene. Skandalozno so te razmere, in vendar si TPD baš v cementarni kopiči milijonske dobičke. Delavci pa stradajo in si kvarijo svoje zdravje pri zdravju škodljivem delu. Sem naj pride »Slovenec«, pa bo videl, zakaj nastajajo stavke.

Zdravniška. Zopet je prišla pritožba čez nekega zdravnika, ki je nahnul starejšo, krvavečo in napol nezvestno žensko, češ, zakaj ga za takšno malenkost kličejo na dom. Komentarja k temu ni treba. Priporočali bi gospodom zdravnikom, da naj obdržijo javna predavanja o tem, kakšni služaji niso nevarni in kdaj ni treba klicati zdravnika na dom.

»Prijatelj Prirode« bo priredil v nedeljo, dne 18. avgusta skupno z »Delavsko godbo« izlet v Kranj. Odhod s turističnim vlakom. Povratek tudi s turističnim vlakom in je torej vožnja po železnični polovici. Zjutraj po prihodu turističnega vlaka v Kranj skupni izlet s sodruzi in sodružicami iz Kranja na Šmarjetno goro. Nato promenadni koncert »Delavske godbe« v mestu, skupno kosilo, ogled mesta, vrtna veselica v bližini mesta itd. Ker je izlet vezan z razmeroma majhnimi stroški, se tem potom vabijo vsi člani in prijatelji naših organizacij, da se tega izleta udeležijo v čim večjem številu. Torej v nedeljo, dne 18. avgusta v Kranj, da se spoznamo z agilnimi sodruzi in sodružicami iz Kranja. V slučaju slabega vremena se vrši izlet prihodnjo nedeljo, dne 25. avgusta. — Družnost!

»Počitniški dom« Trbovlje-Hrastnik bo priredil 15. avgusta (na praznik) in 18. avgusta izlete na Mrzlico.

Hrastnik

Delavska solidarnost. V zadnjem času opažamo delavci, da se podjetniki v vsej državi in posebno še v Dravski banovini izredno dobro počutijo, in za to kar neprestano mlatio po delavstvu. Delavstvo se pa mora braniti. Braniti zlasti tudi proti premetenemu in lažnjivemu hujskanju, s katerim hočejo podjetniki prevariti javnost in ustvariti nerazpoloženje proti delavstvu. V praksi pa tudi vidimo, da more delavstvo vse napade odbiti, če je res enotno in da pri raznih stvarkah, s katerimi delavstvo z uspehom parira vse naskoke delodajalcev. Največji boj pa imajo sedaj grafični delavci s svojimi delodajalci. Meščanski časopisi, kakor »Jutro« in drugi so pisali o tem sporu tako, da smo res mislili, da so delavci zakrivali in povzročili spor iz političnih razlogov. Sedaj smo se pa prepričali in videli, da je vse drugače in da so povzročitelji gospodje tiskarniški podjetniki sami. Zato tudi naše delavstvo izreka svoje simpatije grafičnim delavcem in jih tudi moralno podpira. Zlasti morajo čutiti solidarni nastop delovnega ljudstva v sporu tiskarnarjev z grafičari razne uprave meščanskih listov, ki jih naročniki odpovedujejo. Tudi v naši dolini je to gibanje že močno razširjeno. Ljudje vračajo liste s pripombo, da nočejo brati tiska, ki ga producirajo stavkokazi. Obenem pa se večja števila naročnikov delavskega tiska. Iz vsega tega pa vidimo, da delavstvo že ve, da smo vsi enako teptani in da se zato tudi vsi skupaj moramo boriti ramo ob ramo za naš končni cilj. Zato pa vsa čast onim, ki pokažejo svojo zavednost tudi na ta način. Naj živi Socialistična zveza delovnega ljudstva!

Jesenice

Kino Radjo predvaja v soboto in nedeljo ob pol 9. uri zvečer (v nedeljo ob 3. uri samo ob slabem vremenu) vesel film »Pozabi svoje skrbi« s Stanlijem in Oljijem v glavni vlogi. Najnovejši zvočni tednik. Sledi: »Gospodar Azije«.

Kamnik

Posnemanja vredno! V neki tovarni v bližini Kamnika je bilo precejšnje število delavstva naročeno na »Slovenski narod« kot najcenejši slovenski dnevnik. Ko je nastal spor med grafičnim delavstvom in Narodno tiskarno, je delavstvo, zavedajoč se svoje dolžnosti in v solidarnosti z grafičnim delavstvom s primernim dopisom takoj odpovedalo naročnino. Vsi delavci in nameščenci ter vsi oni, ki jim je delavski obstoj v splošnem, posebno pa obstoj grafičnega delavstva pri srcu, nameravajo posnemati zgornji zgled ter odpovedati, najsi bo klerokapitalistične ali naprednokapitalistične laste, da bo spor med grafičnim delavstvom in tiskarnarji kmalu rešen v korist grafičnega delavstva. — Dolžnost vsega delavstva pa je ne samo, da odpove kapitalistične liste, temveč se naroči na delavske časopise, v prvi vrsti na »Delavsko Politiko«, ki bi se s povečanjem števila naročnikov gotovo spremenila v dnev-

nik, da bi se tako izpolnila davna želja vsega zavednega delavstva, ki bi s tem dobilo najuspešnejše orožje proti našemu skupnemu sovražniku, izkoriščevalcu in zatiralcu — kapitalizmu. Š.

Pluj

Otvoritev protituberkuloznega dispanzerja se je izvršila dne 1. t. m. Ordinacije se vršijo vsaki torek in petek od pol 14. do pol 16. ure. Za šefa je imenovan vodja sanatorija na Vurberku, kateremu je pridružena sestra-pomočnica, ki bo delala obiske tudi po hišah.

Kmetijski tabor. V nedeljo je društvo kmetijskih fantov in deklet priredilo zborovanje, ki se ga je udeležilo mnogo kmetijskega ljudstva. Tu je imelo priliko slišati, kako se mora boriti za izboljšanje svojega položaja. Da, da, le delo vzdržuje svet,

Črna pri Prevaljah

Podružnica Zveze delavskih žen in deklet sklicuje za nedeljo, dne 11. avgusta t. l. ob 2. uri popoldne v prostorih gostilne s. Kneza izredni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo funkcionark in revizork. 3. Sklepanje o razidu podružnice. Opozarjajo se članice, da se sigurno udeležijo tega izrednega občnega zbora.

Šoštanj

V razmišljanje

V nedeljo, dne 28. julija so se sestali funkcionari raznih društev in odsekov na pobudo del. pev. društva »Cankar«, da se porazgovori o potrebi enotnega delavskega kulturnega društva v Šoštanju in okolici.

Iz bivše Svobode so se grupirala in ustanovila zadnja leta 4 društva in odseki, ki pa se niso mogli prav razmahniti.

Delavstvo v Šoštanju ima v povojni dobi zaznamovati lep napredek na kulturnem polju. Nikakor pa ne sme samo pri tem ostati. Združenje vseh kulturnih panog našega gibanja bi rodilo več uspeha, bi nam dalo več poletov in to ob manjših izdatkih. Ko se je delavstvo lahko enotno združilo v politični in strokovni organizaciji, zakaj bi se tudi ne združilo pri kulturnem delu v eni organizaciji, ki bi nudila svobodno delovanje vsakemu odseku? Koliko več bi lahko pomenilo naše kulturno gibanje, ako bi do tega prišlo.

Delegati so izmenjali svoje misli in je prav hvalevredno, da spoznanje prodra, da je združenje razcepljenih sil življenjska potreba. Rekli smo, ne spodlikajmo se na imenih društev, ampak idimo preko tega in ustvarimo to, kar je tukajšnjemu delavstvu in javnosti potrebno, vse drugo pa naj se odstrani. Apeliralo se je na vse, da na svojih sejah govorijo objektivno in nepristransko o tem vprašanju ter pridejo zopet na skupno sejo, ki se bo vršila v kratkem in bo sklepala o ustanovitvi enotnega močnega kulturnega društva. Dolžnost vseh pa je, da to organiziramo bolj na širokogrudni podlagi in da pritegnemo tudi bližnje tudarje iz Velenja k sodelovanju. Nova seja bo objavljena v »Delavski Politiki« in naj se vsak povabili odzove. Anko.

Zabukovca

Zahvala

Podpisani se najtopeje zahvaljujemo vsem sorodnikom in znanec, posebej še keramičnemu delavstvu, sodrugom in sodružicam za prekrasne vence in za obilno spremstvo na zadnji poti našega ljubljenelega, prezgodaj umrlega

Jožeta Krulca.

Prisrčna hvala tudi pevskemu društvu za v srce segajočo žalostinko ob odprtem grobu in vsem za izrečeno in izkazano sožalje.

Zalujoči ostali:

mati Marija
in bratje Jakob, Anton in France.

Povejmo resnico!

Dr. Vl. Maček v pravi luči

Po zadnji nepopolni izjavi lista »Dan« v Novem Sadu, je dr. Maček vsaj nekoliko razgalil koncept — svoje politike. Zaprimo se v naš hlev, nič ne kupujemo zunaj. Dr. Maček pa ne pove, kdo naj kupi potem naše pridelke. Že sedaj občutimo močno posledice tendence avtarkične politike, in če bi šlo po Mačkovem konceptu, naj se nihče ne vara, bi se svetovna trgovina prav nič ne trgala za naše pridelke, ki jih že sedaj inozemstvo ne želi in kupuje.

Posebno važno pa je, da dr. Maček svari kmeta pred delavcem, zato dopoveduje kmetom, da naj si ne dajo usiliti delavskih interesov. V čem pa obstoja nasprotstvo med kmetom in delavcem, dr. Maček ne pove. Zdi se nam, da hoče s tem varovati domače kapitaliste, ker pred temi ne sviri kmetov. Pričakujemo, da bo dr. Maček popolnoma ločil delavca in kmeta. To bo dosegel, če bo preprečil dotok delavskih sil iz vasi v industrijo, sploh pa ne dopuščal, da bi se ustvarjal polkmetiški proletarijat, ki živi deloma od zemlje, deloma od dela v tovarni, dokler ne postane popolnoma proletarec. Drugače dr. Maček vendar ne bo mogel dokazati, da imata kmet in delavec različne interese?

Druji Mačku ne gre toliko za čisto ločitev interesov, kakor da prepreči, da bi se zvezala kmet in de-

lavec, ki prav lahko sodelujeta kot konzument in producent. Zakaj, to pač prav dobro ve, da bi se potem kmetiške množice ne dale več izrabljati kot opora uveljavljajočemu se domačemu zemljiškemu kapitalizmu, ki se prepira s srbskim kapitalizmom za premoč, ali vsaj za določitev sfere svoje moči.

Dejanja norveške socialistične vlade. Na Norveškem upravlja državo od meseca marca dalje manjšinska socialistična vlada, ki jo podpira kmečka stranka. Kljub kratkemu času vladanja in zavisnosti od kmečkih poslancev je vlada dosegla že mnogo uspehov. Prva skrb vlade je bila omiljenje bede in brezposelnosti. Zato je dala ogromna javna sredstva najbolj prizadetim občinam. Ustanovila je posebne fondse za omiljenje brezposelnosti, za zaposlitev mladine, kredite za ribiče in izdatne podpore kmetom.

Delavski kolesarji

Prvo delavsko kolesarsko društvo na Pobrežju priredi dne 11. avgusta 1935 veliko vrtno veselico v gostilni Kren na Pobrežju, in sicer brez vstopnine. — Vljudno prosimo, da se vsa kulturna društva udeležijo te velike prireditve. — Odbor.

TIVAR- OBLEKE ZA DELO

Kompletne obleke iz
čvrstega gradla

Din 75—

Amerikanske hlače
iz čvrstega gradla

Din 45—

Obleke za vsakega
in vsako priliko

TIVAR- OBLEKE

Konzumno društvo za Mežiško dolino

r. z. z o. z. v Prevaljah

Poštni predal štev. 3.

Telefon interurban štev. 5.

Poštni čekovni račun 12.048.

Brzjav: Kodes Prevalje.

Osrednja pisarna in centr. skladišče v Prevaljah.

Podružnice:

Prevalje, Leše, Mežica, Črna I, Črna II, Sv. Helena, Guštanj, Muta in pekarna v Prevaljah.

Zadruga nudi svojim članom vedno sveže blago po najnižjih cenah. — Hranilne vloge sprejema centrala v Prevaljah in njene podružnice ter jih obrestuje po najvišji obrestni meri. Vse nove hranilne vloge se na zahtevo vlagatelja takoj izplačajo. — Prodaja se le članom. — Član društva postane lahko vsak. — **Delež znaša samo Din 100—.**

Delavci in delavke! Kupujte svoje življenjske potrebščine le v svojih zadrugah.

KIS ZA VLAGANJE

Izdelovanje likerjev, desertnih vin, sirupov in žganjarna

Na drobno!

Jakob Perhavec

Gosposka ulica 9

Telefon 25-80

Telefon 25-80

SPRIT ZA VLAGANJE

Vedno v zalogi: Rum, konjak, liker, slivovka i. t. d.

Na debelo!